

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1931/1932 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

(1:a avd.)

I. DEPARTEMENTET.

1:o) I den till riksdagen avlättna, den 3 januari 1931 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t i avseende å fjärde huvudtiteln (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1931:

Departementet.
[1*].]

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 189,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, <i>förslagsanslag</i>	» 24,340: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	» 43,260: —
	<u>Förslagsanslag kronor 257,200: —</u>

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 14,500: —

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 275,440 kronor, med 3,740 kronor till 271,700 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 6—8 av statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar en ökning av anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen från 23,280 kronor till 24,340 kronor för beredandet av avlöning såsom extra ordinarie

*) Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

tjänstemän åt två befattningshavare, vilkas avlöning tidigare utgått från den för extra befattningshavare, renskrivning m. m. upptagna anslagsposten.

Samtidigt har det för avlöningar å övergångsstat upptagna beloppet, 19,300 kronor, kunnat minskas till 14,500 kronor, enär innehavaren av en utav de på denna stat uppförda förste kanslisekreterarebefattningarna kommer att efter uppnådd pensionsålder avgå under budgetåret 1931/1932. Anslaget till departementet, som för innevarande budgetår är upptaget med 275,440 kronor, har nu av Kungl. Maj:t föreslagits att utgå med 271,700 kronor.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1931:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 189,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, <i>förslagsanslag</i>	» 24,340: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	» 43,260: —
	<hr/>
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 257,200: —

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* ..... kronor 14,500: —

b) minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 275,440 kronor, med 3,740 kronor till 271,700 kronor.

Dyrtidstillägg
åt befattningshavare
i departementet.

2:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i departementet (punkt 2) kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

[2.]

anmäla.

II. LANTFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

3:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) hemställer utskottet, *Arméförvaltningen.*

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogat förslag till stat för arméförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1931/1932, i riksstaten för samma budgetår upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen med oförändrat belopp, 532,668 kronor.

[3.]

4:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) hemställer utskottet, *Arméförvaltningens verksamhet.*

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till upprätthållande av *arméförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 32,900 kronor.

[4.]

5:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till avlöning åt personal vid staber och truppförband m. fl. (punkt 5) ävensom de av herrar *E. Berling* och *K. Bergström* i Hälsingborg väckta motionerna I: 12 och II: 35 samt herr *E. Anderssons* i Stockholm motion II: 253 kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.

[5.]

anmäla.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid armén, nu 6,200,000 kronor, med 400,000 kronor till 5,800,000 kronor.

Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.

[6.]

Till grund för Kungl. Maj:ts anslagsäskande ligger följande beräkning av kostnaderna för avlöning till personal å övergångsstat vid armén.

	Antal beställnings- havare			Antal beställnings- havare	
	frivilligt överförda.	tvångsvis överförda.		frivilligt överförda.	tvångsvis överförda.
Militär personal.					
Officerare.			Civilmilitär personal.		
Överstar	—	6	Regementsläkare	1	2
Överstelöjtnanter	1	4	Fältveterinär	1	—
Majorer	4	19	Bataljonsläkare	—	1
Kaptener (ryttmästare)	83	217	Regementsveterinär	—	1
Löjtnanter	109	91	Bataljonsveterinärer	2	3
Underlöjtnanter och fän- rikar	11	7	Fortifikationskassör	—	1
Underofficerare.			Departementsskrivare	—	4
Förvaltare	2	16	Tygskrivare, tyghantverkare, hantverkare, vapenhant- verkare	9	13
Fanjunkare (styckjunkare, musikfanjunkare, musik- styckjunkare)	34	303	Förrädsvaktmästare	—	6
Sergeanter (musiksergeanter)	119	331			

Löner m. m. till ovanstående beställningshavare, förslagsvis . . . . . kronor 5 800 000:—

*Utskottets
yttrande.*

Under erinran att enligt 1928 års riksdags uttalande från ifrågavarande anslag skola, förutom löner, bestridas jämväl kostnaderna för tjänstgöringstraktamenten samt rese- och traktamentsersättningar vid vederbörande beställningshavares inställelse till och avgång från tjänstgöring, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid armén, nu 6,200,000 kronor, med 400,000 kronor till 5,800,000 kronor.

*Avskeds-
ning åt över-
talig personal
vid armén.*

7:0) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 7) att till bestridande av kostnaderna för avskedsersättning åt övertalig personal vid armén för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 150,000 kronor.

[7.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 25—27 av statsrådsprotokollet.

Motion.

Uti en av herr *E. Andersson* i Stockholm inom andra kammaren väckt motion (nr 254) har hemställts, att riksdagen vid behandling av frågan om anslag till avskedsersättning åt övertalig personal vid armén och marinen måtte besluta, att bestämmelserna i Svensk författningssamling nr 10 år 1926 skola gälla intill den 30 juni 1932.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande.

»På förslag av statsutskottet uttalades vid 1930 års riksdag, att antalet arbetare vid armén och marinen borde regleras före den 30 juni 1931 och att någon ytterligare förlängning av giltighetstiden för bestämmelserna om avskedsersättning och förtidspension icke skulle komma ifråga.

Ett genomförande av detta uttalande synes emellertid medföra, att vissa arbetare, som även någon tid efter den 1 juli skulle kunna beredas arbete,

före nämnda dag måste avskedas, för att de skola erhålla den ersättning eller pension, som på grund av orsakerna till avskedandet enligt nu gällande bestämmelser tillkommer dem. Ett sådant förtidspensionerande av arbetare före den tid, som eljest vore nödvändigt, endast för att bestämmelserna skola upphöra att gälla, synes omotiverat. Det torde få anses mer förenligt med statens intressen, att avvecklingen av arbetarantalet sker allt efter som arbetena bliva slutförda. Ett förlängande av giltighetstiden kan icke medföra några nackdelar för kronan, ty det torde icke kunna räknas med fler avskedanden på grund av bestämmelserna, helst som varje fall enligt tidigare riksdagsbeslut skall göras till föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

För undvikande av att ett betydande antal arbetare nu avskedas före den 1 juli 1931 bör ifrågakvarande bestämmelsers giltighetstid förlängas ytterligare ett år. Avskedanden äro nu ställda i utsikt bland annat vid flottans varv. Därest bestämmelserna fortfarande få gälla, kan en del avskedanden enligt vad jag erfarit uppskjutas och, med den naturliga avgång som alltid förekommer, det antal, som avskedas med förtidspension och avskedsersättning, minskas.»

Genom kungörelse den 15 januari 1926 (nr 10) hava föreskrifter meddelats angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa till följd av den under år 1925 beslutade nya försvarsorganisationens genomförande övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Enligt § 2 mom. 5 i kungörelsen skall från rätt till förmån, varom här är fråga, undantagas sådan löntagare, vilkens avgång ur tjänst icke ägt rum förrän efter den 30 juni 1929. Beviljad avskedsersättning skall enligt § 7 i kungörelsen utbetalas på en gång vid löntagarens avgång från anställningen, i den mån ersättningen ej överstiger en tredjedel av det i kungörelsen för vederbörlig personalgrupp fastställda maximibeloppet. Överskjutande ersättningsbelopp intill en tredjedel av maximibeloppet utbetalas ett år efter avgången och återstående belopp två år efter avgången, dock att uppskov med utbetalning av belopp, som understiger 100 kronor, icke skall äga rum. Ärenden rörande avskedsersättning handläggas och avgöras, vad angår armén tillhörande personal, av arméförvaltningens civila departement jämte det departement i arméförvaltningen, till vars förvaltningsområde de arbetsuppgifter, vilka ålegat vederbörande löntagare före avskedet, närmast varit att hänföra, samt i fråga om personal, tillhörande marinen, av marinförvaltningen.

Vid 1929 års riksdag förelåg till prövning ett motionsvis framställt förslag om beviljande av förtidspension eller avskedsersättning åt övertaliga civila löntagare vid armén och marinen jämväl i sådana fall, då avgång ur tjänsten ägt rum efter den 30 juni 1929. På sätt närmare inhämtas av riksdagens skrivelse i ämnet (nr 186), medgav riksdagen, att även löntagare, vilken avskedades efter sistnämnda tidpunkt men före den 1 juli 1930, finge beredas förtidspension eller avskedsersättning, dock med iakttagande av, att varje uppkommande spörsmål om sådan förmån skulle underkastas Kungl. Maj:ts prövning. I anledning av detta riksdagens beslut meddelade Kungl. Maj:t genom brev den 6 juni 1929 vissa bestämmelser i ämnet.

I 1930 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till

Kungl. Maj:ts
förslag.

bestridande av kostnaderna för avskedsersättning åt övertalig personal vid armén för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

I samband med behandlingen av denna anslagsfråga upptog riksdagen till prövning tvenne inom riksdagen väckta motioner.

Den ena av dessa motioner (II: 23), vilken hade avseende å tillämpningen av förenämnda kungörelse den 15 januari 1926, innefattade förslag därom, att avskedsersättning och förtidspension skulle, enligt Kungl. Maj:ts beprövande, kunna beredas övertaliga civila löntagare vid armén och marinen även i sådana fall, då avgång ur tjänsten ägde rum under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931. Riksdagen förklarade sig (i skrivelse nr 4, punkten 7) icke böra motsätta sig ett bifall till motionen men uttalade samtidigt, att riksdagen förutsatte, att ytterligare utsträckning av kungörelsens giltighet icke komme att äga rum, utan att den slutliga regleringen av arbetarantalet slutfördes före utgången av juni månad 1931. De av bifall till motionen föranledda kostnaderna å här ifrågavarande anslag för budgetåret 1930/1931 beräknades av riksdagen till 15,000 kronor.

I den andra motionen (II: 188) hade hemställts, att riksdagen för bestridande av kostnaderna för avskedsersättning åt högst 55 av arméns äldre furirer efter i motionen angivna grunder för budgetåret 1930/1931 måtte anvisa ett belopp av 105,000 kronor eller hälften av den till 210,000 kronor uppskattade totala kostnaden för ändamålet. Jämväl denna motion bifölls av riksdagen.

I anledning av dessa beslut ökade riksdagen den i statsverkspropositionen för avskedsersättning åt övertalig personal vid armén upptagna anslagssumman, 100,000 kronor, med (15,000 + 105,000 =) 120,000 kronor. Anslaget uppfördes alltså i riksstaten för budgetåret 1930/1931 med 220,000 kronor.

Genom brev den 13 juni 1930 anbefallde Kungl. Maj:t arméförvaltningens vederbörande departement att, därest civil löntagare vid armén under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 erhöles avsked från sin anställning och sådana omständigheter vore för handen, att han jämlikt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) skulle hava varit berättigad till förtidspension eller avskedsersättning, för den händelse avgången ur tjänst ägt rum före den 1 juli 1929, härom göra anmälan hos Kungl. Maj:t. Vidare anbefallde Kungl. Maj:t genom samma brev arméförvaltningens civila departement att från vederbörande truppslagsinspektörer infordra förslag i fråga om beviljande av avskedsersättning åt vissa äldre furirer i enlighet med de grunder, som angivits i den inom riksdagens andra kammare väckta motionen nr 188, ävensom att med berörda förslag jämte eget yttrande inkomma till Kungl. Maj:t.

Sedan civila departementet till Kungl. Maj:t inkommit med utredning angående avskedsersättning åt ifrågavarande äldre furirer, uppdrog Kungl. Maj:t den 26 september 1930 åt civila departementet att i huvudsaklig överensstämmelse med angivna riktlinjer meddela beslut angående tilldelning av avskedsersättning åt vissa furirer, vilka avginge från beställning på stat hösten 1930. Fastställd ersättning skulle utbetalas med halva beloppet vid

beställningshavarens avgång ur tjänsten och med andra hälften ett år därefter; dock ägde vederbörande chef, där så prövades lämpligt, medgiva hela beloppets utbetalande på en gång vid beställningshavarens avgång.

I sin skrivelse rörande lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har arméförvaltningen i fråga om anslag för här ifrågakvarande ändamål anfört följande.

Av de hos arméförvaltningen förda anteckningar framginge, att av redan beviljade avskedsersättningar till övertaliga civila löntagare ett belopp av i runt tal 31,500 kronor beräknades komma att utbetalas under budgetåret 1931/1932. Härtill borde läggas visst ytterligare belopp för bestridande av på samma budgetår belöpande del av de avskedsersättningar, som framdeles komme att beviljas under nu löpande budgetår. För bedömning av storleken härav saknades givetvis några fasta hållpunkter, men ville det synas arméförvaltningen, som om ett belopp av i runt tal 15,000 kronor, eller samma belopp som det av 1930 års riksdag för innevarande budgetår beräknade, skulle vara för ändamålet tillräckligt. Vidare erfordrades för bestridande av de å budgetåret 1931/1932 belöpande kostnaderna för genom riksdagens ovannämnda beslut medgiven avskedsersättning åt vissa äldre furirer ett belopp av förslagsvis 105,000 kronor.

Medelsbehovet under ifrågakvarande anslag skulle alltså för budgetåret 1931/1932 komma att i sin helhet uppgå till $(31,500 + 15,000 + 105,000 =)$ 151,500 kronor eller avrundat 150,000 kronor.

Departementschefen har anslutit sig till arméförvaltningens förslag.

I förenämnda motion har förslag väckts att utsträcka giltigheten av kungörelsen den 15 januari 1926 rörande avskedsersättning och förtidspension till tiden efter utgången av juni månad 1931. Enligt införskaffade uppgifter föreligger vid lantförsvaret dock ej något behov av en sådan åtgärd. Vid marinen åter har giltighetstiden ansetts böra utsträckas på grund av ifrågasatt omorganisation, och har för ändamålet av marinförvaltningen äskats ett från 35,000 kronor till 55,000 kronor förhöjt anslag. Nämnda omorganisation äger emellertid ej något samband med 1925 års försvarsbeslut. Enligt utskottets mening synes anledning därför icke förefinnas till frångående av den uppfattning i ämnet, som uttalats av 1930 års riksdag, nämligen att den slutliga regleringen av arbetarantalet vid armén och marinen skulle slutföras före utgången av juni månad 1931. Utskottet har därför icke ansett skäl föreligga att tillstyrka motionen.

På grund härav och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) avslå herr Anderssons i Stockholm förenämnda motion (II: 254);

b) till bestridande av kostnaderna för *avskedsersättning åt övertalig personal vid armén* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 150,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Rekryterings-
kostnader.
[8.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att upptaga ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader med oförändrat belopp 104,000 kronor.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader för budgetåret 1930/1931 har uppskattats till 153,000 kronor. Med hänsyn till förefintlig reservation har emellertid anslaget i riksstaten för nämnda budgetår upptagits med allenast 104,000 kronor. Detta belopp jämte 49,000 kronor av förefintliga besparingar å anslaget eller tillhoppa 153,000 kronor hava enligt av Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 fastställd stat fördelats på följande sätt:

Titel I. Rekryteringsmedel	kronor 140,000:—
Titel II. Kostnader för fria resor åt nyanställt eller avskedad manskap vid vissa truppförband	» 13,000:—
	<hr/> Summa kronor 153,000:—

Beträffande medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 har arméförvaltningen anfört följande.

Enligt verkställda beräkningar hade kostnaderna under anslaget för budgetåret 1929/1930 uppgått till 118,333 kronor 22 öre, därav 14,955 kronor 60 öre utgjorde kostnader för vissa resor. Vid ingången av budgetåret 1930/1931 hade enligt tillgängliga bokföringsuppgifter förefunnits en reservation å anslaget av 84,332 kronor 35 öre, därav vid truppförbanden såsom reservation bokförts ett belopp av 76,122 kronor 65 öre.

Då utgiftsbelastningen under förevarande anslag för budgetåret 1928/1929 utgjort 118,946 kronor 57 öre eller alltså ungefär samma belopp som för budgetåret 1929/1930, torde någon mera avsevärd stegring av utgifterna för nästkommande budgetår knappast vara att förvänta, utan torde man kunna räkna med, att ett belopp av omkring 125,000 kronor skulle visa sig tillräckligt.

På grund av förefintliga reservationer syntes emellertid hela detta belopp icke behöva upptagas i riksstaten. Enligt vad förut nämnts, hade reservationen å anslaget vid ingången av budgetåret 1930/1931 utgjort i runt tal 84,300 kronor. Om härifrån droges det belopp av 49,000 kronor, som tagits i anspråk vid uppgörandet av nu gällande stat, skulle alltså en reservation av omkring 35,300 kronor vara att påräkna den 1 juli 1931. Härtill komme eventuell reservation för innevarande budgetår. Då anslaget med hänsyn till sin natur av reservationsanslag icke finge överskridas, syntes dock, för mötande av eventuell uppkommande oförutsedda behov av ökade medel för rekryteringskostnader, försiktigheten bjuda, att icke hela reservationen toges i anspråk, utan finge arméförvaltningen föreslå, att för budgetåret 1931/1932 anlätades förslagsvis 21,000 kronor. Härutöver erforderliga medel (125,000 — 21,000 =) 104,000 kronor eller samma belopp som för nu löpande budgetår skulle alltså behöva anvisas å riksstaten.

Mot vad arméförvaltningen föreslagit i fråga om detta anslags beräkning, har departementschefen icke haft något att erinra.

Utskottets
yttrande.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader med oförändrat belopp, 104,000 kronor.

9:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) hemställer utskottet,

Avskeds-
premier m. m.

[9.]

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avskedspremier m. m., nu 130,000 kronor, med 15,000 kronor till 115,000 kronor.

10:o) Uti en av herr A. Nylander inom första kammaren väckt motion (nr 151) har hemställts, att riksdagen måtte fatta beslut om dels att den år 1925 beslutade reservstatsorganisationen omedelbart måtte börja uppsättas eller åtminstone att vakanserna i den äldre reservstaten återbesättas, dels att utfärda sådana bestämmelser, att Kungl. Maj:t kan på ansökan bevilja officer, som fyllt antingen minst 42 eller 45 år och kan tillgodoräkna sig minst 22 respektive 25 tjänsteår, rätt att avgå från aktiv tjänst och kvarstå som lönlös i regemente eller kår med bibehållen rätt att enligt nu gällande författningar komma i åtnjutande av pension med fyllnadspension.

Motion
rörande
reservstats-
organisa-
tionen m. m.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»Betydelsen av ett på sunda principer uppbyggt befordringssystem för de efter genomförandet av 1925 års härordning å aktiv stat kvarstående militära befattningshavarna torde icke kunna överskattas. Det sattes i utsikt att den nya försvarsorganisationen skulle medföra om icke gynnsammare så i varje fall icke sämre befordringsmöjligheter för den aktiva befälskåren. Det sätt, på vilket den år 1925 beslutade kaderminskningen genom överföring av officerare och underofficerare från aktiv stat till övergångsstat skedde, har emellertid medfört, att befodringsutsikterna för den kvarstående aktiva personalen blivit i allra högsta grad försämrade. Såsom nedan visas äro missförhållandena i detta avseende så stora, att de i hög grad måste komma att inverka på tjänstgöringsförhållandena m. m. Att de tröstlösa befodringsförhållandena icke kunna bidra till att stimulera vare sig arbetsglädjen eller intresset för tjänsten är utan vidare uppenbart.

Det torde ligga i statsmakternas intresse att i den mån det är möjligt snarast borteliminera de rådande missförhållandena beträffande befodringsväsendet. Så synes också kunna ske utan att föregripa den utredning rörande försvaret, som 1930 års försvarskommission kan komma att framlägga, och utan att i nämnvärd grad betunga statsverket.

I samband med övergången till 1925 års härordning uppgjordes av chefen för generalstaben förslag för att åstadkomma jämnare befodringsförhållanden och samtidigt en i hög grad önskvärd föryngring inom de högre officersgraderna. Förslaget, som blev i princip av Kungl. Maj:t godkänt, innebar att medelbefodringsåldern borde vara för befordran till överste 48, till överstelöjtnant 46 och till major 44 år. Vad kompani officersgraderna beträffade borde man utgå ifrån, att varje därtill lämplig och kompetent officer komme att vinna befordran till kapten efter uppnådda 15 tjänsteår, vilket motsvar ungefär 37 levnadsår.

Dessa siffror hava emellertid i praktiken visat sig fullständigt ohållbara. Under år 1929 och de första månaderna av 1930 utnämndes 38 majorer, av vilka endast 7 erhållit majors lön. Avgången från aktiv stat är synnerligen ringa, och utgjorde antalet inom majors och högre grader avgångna under år 1930 endast 5. Den beräknade motsvarande siffran utgör 12 för år 1931 och 13 för år 1932. En beräkning ger vid handen, att av de 38 ovannämnda

majorerna vid utgången av år 1932 komma att kvarstå 21, som ännu icke erhållit majors lön. Medelbefodringsåldern för dessa majorer utgör 47—48 år. För överstelöjtnanter och överstar var medelbefodringsåldern år 1930 48 resp. 49 år, men kunna dessa siffror under år 1932 beräknas komma att stiga till 50 resp. 51 år.

De av Kungl. Maj:t beräknade medelbefodringsåldrarna för regements-officerare komma således att avsevärt stiga och torde år 1932 komma att utgöra vid befordran till överste 51 i stället för 48 år samt för överstelöjtnant 49 i stället för 46 och för major 47 i stället för 44 år.

Befodringsförhållandena för äldre subalternofficerare ställa sig ännu be-
dröfligare. Inom armén funnos vid 1930 års början icke mindre än 87 officerare, vilka efter 15 års tjänstetid i subalterngraden utnämns till kaptener i vederbörliga regementen utan att hava erhållit kaptens lön. Av dessa erhöles under år 1930 endast 11 kaptens lön. Under 1931 kunna sannolikt ej mera än 19 och under 1932 27 beräknas få kaptenslön, varför i slutet av 1932 fortfarande komma att kvarstå 30 stycken av ovannämnda 87 subalternofficerare med löjtnants lön och detta vid en medelålder av 40 år. Därest ändring i nu rådande förhållanden icke sker, kommer emellertid antalet subalternofficerare med minst 15 års tjänstetid att vid slutet av år 1932 hava stigit till omkring 200. Detta utgör om något ett talande bevis för det fullständigt ohållbara i den nuvarande situationen. Det kan ifrågasättas, om de sämst ställda å aktiv stat varande subalternofficerare under nuvarande befodringsförhållanden ens kunna beräknas att komma i åtnjutande av kaptens lönegrad före uppnådd pensionsålder och således måste avgå med löjtnants pension.

Antalet surnumerära fänrikar utan lön eller arvode utgjorde inom armén den 1 juni 1929 29 stycken och den 1 juni 1930 icke mindre än 77 stycken. Sålunda måste nästan varje officersaspirant räkna med att efter vunnit officersbefodrning i regel gå lönlös minst ett år, vilket förutsätter att ingen kan bli officer utan att anlita egna ekonomiska resurser.

Det kan icke anses rimligt eller lämpligt, att staten i sin tjänst under många år utnyttjar ett stort antal unge män utan någon som helst ersättning, ej heller, att en äldre subalternofficer icke skall hava utsikt att inom rimlig tid komma i åtnjutande av kaptens lön.

Arméns framtida duglighet torde i hög grad bero på officersskårens fortsatta intresse för tjänsten samt på dess plikttröhet och ansvarskänsla. Även om statsmakterna med fullt fog kunna räkna härför på gengäld härför rättvisan kräva, att snara åtgärder vidtagas för att åstadkomma lättnader i befodringsläget.

Av det ovan sagda framgår, att de ansvariga militära myndigheterna efter genomförande av 1925 års härordning icke kunnat ens tillnärmelsevis följa den uppgjorda normalplanen för befodrningarna. Tillämpandet av den beräknade medelbefodringsåldern för officerare har endast kunnat ske vid ett tillfälle — nämligen då härordningen trädde i kraft den 1 januari 1928. Det synes uppenbart, att enda möjligheten till att i någon mån upprätthålla planen med en viss medelbefodringsålder är att åstadkomma en snabbare avgång från aktiv stat än vad som är möjligt under nuvarande förhållanden.

Detta kan tänkas ske dels genom ett uppsättande av den år 1925 beslutade reservstaten och dels genom en ändrad tillämpning av nu gällande bestämmelser för den militära personalens pensionering, så att möjlighet beredes att lämna den aktiva tjänsten före inträdet i pensionsåldern.

Beträffande den beslutade *reservstatsinstitutionen* må följande framhållas: Tillsättandet av den i 1925 års härordning bestämda reservstaten, vilken

bland annat upptager 308 officersplatser, har ännu icke tagit sin början, ej heller hava de vakanser besatts, som under de senare åren uppstått i den år 1914 upprättade reservstatsorganisationen. Såsom skäl härför har framhållits den rikliga tillgången på officerare på övergångsstat. Antalet officerare på den äldre reservstaten och övergångsstaten utgjorde år 1928, då övergångsstaten hade sin största omfattning, 823. Siffran har sedan snabbt nedgått och beräknas vid 1934 års utgång hava sjunkit till endast 390 officerare, varav endast omkring 25 på 1914 års reservstat och återstoden på övergångsstat. Då antalet officerare på den äldre reservstaten och övergångsstaten därefter automatiskt ytterligare kommer att nedgå, har det ovan angivna skälet mot att genast uppsätta den beslutade reservstaten förlorat sin aktualitet.

Chefen för generalstaben gjorde i skrivelse den 9 april 1929 framställning om, att den år 1925 beslutade reservstatsorganisationen måtte successivt genomföras med början under budgetåret 1930/1931. Bland skälen härför framhölls bland annat, att en reservstat icke kan uppsättas inom loppet av ett fåtal år, utan måste härför beräknas en tidsperiod av omkring 10 år samt att befälsstillgången å den äldre reservstaten och övergångsstaten komma att minskas hastigare än som beräknats. Vidare erinrades om, att reservstaten komme att utöva ett gynnsamt inflytande på avgången från aktiv stat och därmed förbättra befodringsförhållandena för den aktiva befälskåren. Departementschefens på generalstabschefens förslag grundade äskande om uppsättande av denna reservstat blev emellertid av förra årets riksdag avslagen. Nu framgår av vad som ovan anförts, att alla skäl tala för ett skyndsamt påbörjande med att uppsätta den år 1925 beslutade reservstaten.

Beträffande den senare möjligheten att ordna en snabbare avgång från aktiv stat genom att viss personal skulle medgivas tillstånd att lämna militärtjänsten *före* pensionsåldern framhålles följande.

De nuvarande pensionsbestämmelserna föreskriva 30 tjänste- och 50 levnadsår för bekommande av kaptens pension och fyllnadspension. Bestämmelserna skulle med fördel kunna omarbetas i sådan riktning, att officer och underofficer, som uppnått antingen minst 42 eller 45 års ålder och innehar minst 22 respektive 25 tjänsteår på ansökan kunde av Kungl. Maj:t beviljas tillstånd att avgå från aktiv tjänst och såsom lönlös kvarstå i regemente eller kår intill fyllda 50 år. Skyldigheten att under hela denna tid erlagga stadgade pensionsavgifter bibehålles, varefter den sökande vid inträdet i den ordinarie pensionsåldern skulle behålla rätt att komma i åtnjutande av pension och fyllnadspension enligt nu gällande bestämmelser.

Under nuvarande förhållanden tvingas en militär befattningshavare, som icke kan räkna med befodrings till högre grad, att flera år kvarstå i tjänst enbart för att uppfylla fordringarna för erhållande av pension. Hans kvarstannande i tjänst omöjliggör varje uppflyttande i högre lönegrad av alla dem, som stå efter honom. Det ligger i sakens natur, att dessa förbigångna befattningshavare icke kunna bibehålla samma intresse för tjänsten som tidigare, och att de, måhända med ett visst åsidosättande av tjänstens krav, söka förbereda en existensmöjlighet inom något annat verksamhetsområde före inträdet i pensionsåldern. Funnes möjlighet för denna personal att — om tillfälle till annan verksamhet erbjöde sig före den ordinarie pensionsåldern — avgå från militärtjänsten med bibehållen möjlighet att erhålla pension, skulle detta således innebära en stor fördel för såväl försvaret som för den enskilde.

En dylik anordning innebär icke någon förtidspensionering och kan icke heller i nämnvärd grad inverka på staten för arméns pensionskassa. Skillnaden i löneklass mellan den, som på detta sätt avgår från aktiv tjänst, och

den som efter denne övertager lönen, medför en faktisk besparing för statsverket. Den höjda medelbefodringsåldern har medfört ett efter hand alltmer ökat antal löntagare inom den högsta löneklassen av respektive lönegrader med ty åtföljande ökade utgifter för statsverket. Såsom ett exempel härpå kan anföras, att den verkliga kostnaden för löner till å stat upptagen personal vid Älvsborgs regemente utgjorde under budgetåret 1929/1930 548,672 kronor 35 öre mot en enligt 1925 års härordning beräknad utgiftsstat för detta ändamål av 495,162 kronor, alltså en merkostnad av 53,510 kronor 35 öre enbart för detta regemente. En sänkning av medelbefodringsåldern kommer däremot att medföra en sänkning av lönestaten.

Till sist må erinras om att en på detta sätt avgången personal alltjämt kvarstår såsom en vid mobilisering disponibel kvalificerad befälsställning.

De ovan angivna åtgärderna torde kunna medföra åtminstone någon förbättring i de rådande dåliga befordringsförhållandena inom armén.»

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till nu rådande mindre gynnsamma befordringsförhållanden för arméns personal vill det synas utskottet som om vissa skäl talade för vidtagande av åtgärder i den av motionären angivna riktningen. Vad särskilt beträffar frågan om återbesättande av de vakanta reservstatsbeställningarna, vill utskottet erinra om att vid 1930 års riksdag förslag i sådant hänseende framlades av Kungl. Maj:t. Riksdagen ansåg emellertid, att för det dåvarande något återbesättande av de i staten upptagna reservstatsbeställningarna icke borde äga rum. Sedermera har en utredning rörande försvarsväsendet i dess helhet igångsatts och frågan om reservstaten torde bliva föremål för bedömande i samband med denna utredning. Utskottet förväntar emellertid, att, för den händelse det skulle visa sig önskvärt att återbesätta reservstatsbeställningarna eller i övrigt vidtaga åtgärder i av motionären angiven riktning, framställning i sådant hänseende kommer att göras, oberoende av huruvida den försvarskommissionen anförtrodde utredningen hunnit avslutas. Med hänsyn till vad sålunda anförts, har utskottet icke ansett anledning föreligga att föreslå riksdagen att för närvarande vidtaga särskilda åtgärder i ärendet.

Utskottet hemställer alltså,

att herr A. Nylanders förevarande motion (I: 151) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Arméns
reservstater.

[10.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att dels godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, att gälla för budgetåret 1931/1932,

dels medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1931/1932 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp,

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 690,000 kronor, med 9,000 kronor till 681,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 30—32.

På förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 127 till 1925 års riksdag beslöt riksdagen vidtagandet av provisorisk löne- och pensionsreglering för reservstatspersonalen, att träda i tillämpning från och med den 1 juli 1925.

Genom kungörelse den 18 juni 1925 (nr 289) angående ändrad lydelse i vissa delar av förordningen den 5 november 1915 angående arméns reservstater m. m. har Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens beslut utfärdat ändrade bestämmelser rörande reservstatspersonalens avlönings- och pensionsförhållanden, att gälla till och med den 30 juni 1926. Dessa bestämmelser hava sedermera givits förlängd giltighet, senast enligt kungörelsen den 13 juni 1930 (nr 207) för tiden till och med den 30 juni 1931.

Ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater har, på grundval av den sålunda beslutade provisoriska löne- och pensionsregleringen, i riksdagen för budgetåret 1930/1931 upptagits med 690,000 kronor och beräknats sålunda:

löner	kronor 232,800: —
avlöningstillägg	» 25,000: —
tjänstgöringstraktamenten	» 25,000: —
rese- och traktamentskostnader	» 9,100: —
pensioner	» 397,790: —
	<hr/>
	Summa kronor 689,690: —

eller, i avrundat tal, 690,000 kronor.

Kungl. Maj:t har för budgetåret 1931/1932 i enlighet med ett av arméförvaltningen framställt förslag äskat ett anslag av 681,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får, under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört rörande återbesättandet av beställningarna på reservstat, hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må,

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, att gälla för budgetåret 1931/1932,

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1931/1932 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i förenämnda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 690,000 kronor, med 9,000 kronor till 681,000 kronor.

*Reservstat
för furirer
vid Gotlands
trupper.*

[11.]

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor.

*Arméns
personal över
stat.*

[12.]

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 600,000 kronor, med 190,000 kronor till 790,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 34 och 35.

Motion.

Uti en av herrar *E. Lithander* och *K. Magnusson* i Skövde inom andra kammaren väckt motion (nr 121) har hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att arméns och kustartilleriets reserver tillhörande förtidsavgången personal för sig och sina efterlevande tillerkännas samma rätt att utbetomma pensionens kapitaliserade värde, som tillerkänts i arméns och marinens reserver utnämnd personal ävensom förtidsavgången personal i flottans reserv.

Ifråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

*Kungl. Maj:ts
förslag.*

Ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat var i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaget med 400,000 kronor samt höjdes för budgetåret 1930/1931 till 600,000 kronor.

Arméförvaltningen har beträffande medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1931/1932 anfört följande.

I skrivelse den 31 augusti 1929 hade ämbetsverket erinrat, att genom förordningen den 23 september 1927 (nr 364), angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver, medgivande lämnats viss personal att utbetomma kapitaliserat värde av eljest utgående pension ävensom av liden beställningshavares efterlevande anhöriga eller annan rättsinnehavare att utfå kapitaliserat värde av den avlidnes pension. Kostnaderna härför hade, med hänsyn till övergångsbestämmelserna till förordningen, synts kunna uppskattas till 180,000 kronor.

Nettoutgifterna under anslaget hade för budgetåret 1929/1930 uppgått till sammanlagt 716,722 kronor 74 öre. Därav hade genom arméförvaltningen underlydande myndigheter utbetalts 486,828 kronor 35 öre för bestridande av kostnader för beställningshavare i reserven tillkommande löner, dagarvoden, ersättningar för resor vid inställelse till och avgång från tjänstgöring, ekiperingshjälp m. fl. ändamål. Hos arméförvaltningen hade direkta utbetalningar skett till ett nettobelopp av 229,894 kronor 39 öre, varav 213,900 kronor avsåge kapitaliserade värden av pensioner och återstoden, 15,994 kronor 39 öre, ekiperingshjälp åt vissa nyutnämnda beställningshavare i reserven samt till därtill berättigade förtidsavgångna och reservutnämnda beställningshavare utbetalda pensioner. Beloppet av utbetalda kapitaliserade värden fördelade sig med 113,270 kronor på officerare och 100,630 kronor på underofficerare.

Hittills hade dylika kapitaliserade värden på grund av övergångsbestämmelserna till 1927 års reservbefälsförordning icke kunnat utgå till samtliga förtidsavgångna och reservutnämnda beställningshavare, som under visst år uppnått den levnadsålder av 42 år, vilken, bland annat, utgjorde förutsättningen för åtnjutande av nämnda förmån. Denna inskränkning syntes emellertid icke i samma grad som hittills komma att göra sig gällande beträffande den personal i reserven, som under budgetåret 1931/1932 uppnådde nämnda levnadsålder. Vid nu angivna förhållande syntes förevarande anslag, i vad det avsåge kostnaderna för kapitaliserade värden av pensioner, böra för nästkommande budgetår upptagas med ett belopp, motsvarande kostnaderna för samma ändamål för budgetåret 1929/1930, ökade med omkring en tredjedel, eller med i runt tal 285,000 kronor.

Beträffande de övriga ändamål, för vilka anslaget vore avsett, torde de på lokalmyndigheterna ankommande utgifterna kunna för budgetåret 1931/1932 beräknas komma att uppgå till ungefär samma belopp som för budgetåret 1929/1930. Härför erfordrades alltså i runt tal 487,000 kronor. För de genom arméförvaltningen verkställda utbetalningar av pensioner och ekiperingshjälp syntes med ledning av utgifterna för samma ändamål för budgetåret 1929/1930 böra avses omkring 18,000 kronor.

I enlighet härmed skulle ifrågavarande anslag för budgetåret 1931/1932 beräknas sålunda:

utbetalningar genom ortsmyndigheterna för ovan angivna ändamål	kronor 487,000:—
utbetalningar hos arméförvaltningen:	
a) pensioner och ekiperingshjälp	» 18,000:—
b) kapitaliserade värden av pensioner	» 285,000:—
	<hr/>
	eller sammanlagt kronor 790,000:—

Arméförvaltningen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 600,000 kronor, med 190,000 kronor till 790,000 kronor.

Vad arméförvaltningen föreslagit rörande beräkningen av anslaget till arméns personal över stat för nästkommande budgetår, har icke givit departementschefen anledning till någon erinran.

Vidkommande det motionsvis väckta förslaget vill utskottet erinra om, att, såsom närmare framgår av 1927 års riksdagsskrivelse, nr 236, den år 1925 beslutade skillnaden mellan å ena sidan förtidsavgångna personal vid armén och kustartilleriet och å andra sidan dylik personal vid flottan grundar sig på ett av försvarsrevisionen i detta hänseende framlagt förslag. 1927 års riksdag ansåg icke lämpligt att för det dåvarande, på grund av ett motionsvis vid samma riksdag framfört yrkande, göra ändring i vad 1925 års riksdag i förevarande avseende beslutat, men förutsatte, att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på det i samma motion framförda spörsmålet.

Då skäl icke synas föreligga att, sedan utredning rörande vårt lands försvarsväsende igångsatts, särskilt upptaga den nu motionsvis ånyo väckta

*Utskottets
yttrande.*

frågan, anser utskottet sig icke böra tillstyrka riksdagen att vidtaga åtgärder i den riktning, som i motionen avses.

Kungl. Maj:ts förslag giver icke utskottet anledning till någon erinran. Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 600,000 kronor, med 190,000 kronor till 790,000 kronor;

b) att herrar Lithanders och Magnussons i Skövde förenämnda motion (II: 121) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Rese- och
traktaments-
penningar.

[13.]

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 275,000 kronor, med 65,000 kronor till 210,000 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

De värn-
pliktigas
avlöning.

[15.]

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 2,719,000 kronor, med 39,000 kronor till 2,758,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 36—40.

Enligt 1925 års riksdags beslut skall det värnpliktiga jämlikt § 35 mom. 2 värnpliktslagen tillkommande penningbidraget utgå med 50 öre om dagen, dock att värnpliktig, som uttages för tjänstgöring i den ordning, värnpliktslagen föreskriver, under längre tid än 140 dagar, skall för överskjutande tid åtnjuta ett penningbidrag av 1 krona om dagen.

Till reservofficersaspirant utgår särskilt avlöningstillägg för tid, varmed aspiranttjänstgöringen överstiger den för studenter och likställda stadgade utbildningstiden. Beloppet av detta tillägg motsvarar skillnaden mellan menig volontärs kontanta avlöningsförmåner och det reservofficersaspiranten i hans egenskap av värnpliktig tillkommande penningbidraget.

I riksstaten för innevarande budgetår är ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning upptaget med 2,719,000 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

till penningbidrag	kronor 2,690,600: —
» avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter.....	» 27,950: —
	<hr/> Summa kronor 2,718,550: —

eller, i avrundat tal, 2,719,000 kronor.

För till linjetjänst uttagna värnpliktiga har för budgetåret 1931/1932 beräknats ett antal tjänstgöringsdagar av 3,761,600. Motsvarande antal för innevarande budgetår utgör 3,728,000.

För värnpliktiga, uttagna till ersättningsreserven, hava för budgetåret 1931/1932 beräknats 825,000 tjänstgöringsdagar mot 850,000 tjänstgöringsdagar för löpande budgetår.

På grund av förlängningen av tjänstgöringen för värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, har därjämte räknats med ytterligare 59,400 tjänstgöringsdagar.

Beräkningen av sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1931/1932 framgår närmare av nedanstående sammanställning.

	Tjänstgöringsdagar	
	med penningbidrag å 50 öre.	med penningbidrag å 1 kr.
I. Linjen.		
Studenter och likställda	284 000	365 000
Övriga värnpliktiga	2 664 300	448 300
Säger för linjen	2 948 300	813 300
II. Ersättningsreserven	825 000	—
Säger för linjen och ersättningsreserven	3 773 300	813 300
Tillkommer enligt lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring	59 400	—
Summa tjänstgöringsdagar	3 832 700	813 300
	4 646 000	

I enlighet med den i sammanställningen upptagna fördelningen har för penningbidrag under nästkommande budgetår beräknats ett belopp av $(3,832,700 \times 0.50 + 813,300 \times 1.00 =)$ 2,729,650 kronor.

För avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter har vidare beräknats samma belopp som för innevarande budgetår, eller 27,950 kronor.

Medelsbehovet under anslaget till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1931/1932 skulle således utgöra $(2,729,650 + 27,950 =)$ 2,757,600 kronor eller, i avrundat tal, 2,758,000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga liksom ej heller mot det äskade anslagsbeloppet.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 2,719,000 kronor, med 39,000 kronor till 2,758,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Under-
visnings-
anslaget.
[18.]

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att öka ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 898,000 kronor, med 31,000 kronor till 929,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 43—46.

I statsverkspropositionen till 1930 års riksdag beräknades medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser för budgetåret 1930/1931 till, i avrundat tal, 998,000 kronor. Med hänsyn till å anslaget förefintliga reservationer upptogs dock anslaget i riksstatsförslaget med allenast 900,000 kronor. I avseende å anslagsberäkningen gjordes av riksdagen icke någon annan ändring, än att, i anslutning till av riksdagen vidtagen sänkning av det utav Kungl. Maj:t beräknade antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven, medelsanvisningen å riksstaten nedsattes till 898,000 kronor.

Jämlikt av Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 fastställd stat har den anvisade anslagssumman, 898,000 kronor, jämte 97,813 kronor av besparingar å anslaget fördelats på följande sätt:

Titel I.	Undervisningsmateriel.....	kronor	63,018:—
Titel II.	De fasta undervisningsverken m. m.....	»	492,795:—
Titel III.	Särskilda skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov	»	440,000:—
		Summa kronor	995,813:—

Enligt hittills tillämpade grunder har medelsbehovet under ordinarie undervisningsanslaget för budgetåret 1931/1932 beräknats sålunda:

Titel I	.....	kronor	63,630:—
Titel II	.....	»	492,795:—
Titel III	.....	»	440,000:—
		Summa kronor	996,425:—

Emellertid har icke hela detta belopp ansetts behöva upptagas å riksstaten för nästkommande budgetår. Av en undersökning, som verkställets rörande förefintligheten av reservationer å anslagstitlarna för vissa av undervisningsanstalterna, har nämligen framgått, att av sådana besparingar omkring 67,500 kronor skulle kunna disponeras för täckandet av medelsbehovet under anslaget. Anvisningen å riksstaten har vid sådant förhållande kunnat begränsas till 929,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot den verkställda beräkningen, hemställer,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 898,000 kronor, med 31,000 kronor till 929,000 kronor.

17:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) hemställer utskottet,

Granatkastarkurs vid infanteriskjutskolan.

att riksdagen må för anordnande av en *granatkastarkurs vid infanteriskjutskolan* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor.

[19.]

18:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) hemställer utskottet,

Studiestipendier.

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp.

[20.]

19:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 21) hemställer utskottet,

Understöd åt föreningar och till skrifters utgivande.

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifters utgivande, nu 26,000 kronor, med 250 kronor till 25,750 kronor.

[21.]

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor, dels medgiva, att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1931/1932 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, dels ock medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1931 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Frivilliga skytteväsendets befrämjande.

[22.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 48—52.

Under en följd av år har riksdagen anvisat anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. I riksstaten för innevarande budgetår har för berörda ändamål upptagits ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor.

Härjämte har riksdagen medgivit, dels att av kronans äldre ammunitions-

partier finge till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1930/1931 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, dels ock att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, finge från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1930 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år vore eller kunde varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Skytteförbundens överstyrelse har i skrivelse den 9 juli 1930 hemställt, att för budgetåret 1931/1932 måtte anvisas ett anslag av 925,000 kronor sålunda fördelat:

till skytteförbundens överstyrelse	kronor	40,700:—
» skytteförbunden	»	170,400:—
» skytteföreningarna	»	605,000:—
» övriga utgifter	»	108,900:—
	<u>Summa kronor</u>	<u>925,000:—</u>

Under rubriken »skytteföreningarna» har överstyrelsen såsom ammunitionsbidrag beräknat 432,000 kronor.

Arméförvaltningen har avgivit utlåtande i ärendet samt därvid på anförda skäl hemställt om anvisande för ifrågavarande ändamål av 780,000 kronor enligt följande beräkning:

till skytteförbundens överstyrelse	kronor	36,900:—
» skytteförbunden	»	125,000:—
» skytteföreningarna	»	513,000:—
» övriga utgifter	»	105,100:—
	<u>Summa kronor</u>	<u>780,000:—</u>

I avseende å ammunitionsbidraget har arméförvaltningen anført, bland annat, att överstyrelsen nu liksom tidigare framhållit, av vilken stor vikt det vore för skytterörelsen, om ammunitionsbidraget kunde utgå in natura från kronans förråd, men att överstyrelsen meddelat, att förutsättningen härför vore, dels att anslaget höjdes utöver det äskade beloppet, dels att patroner av fullgod beskaffenhet kunde erhållas från kronans förråd till ett pris av 5 öre per patron. Då emellertid å-priset för 6.5 mm. skarpa patroner m/94, tillverkade vid ammunitionsfabriken, vore 9.5 öre, skulle en utlämning till skytterörelsen av nyladdad ammunition till ett pris av 5 öre per patron således förorsaka vapenanslaget en direkt förlust av 4.5 öre per patron. Någon naturautlämning av ammunition utav den beskaffenhet, som överstyrelsen förutsatte, kunde på grund härav icke komma till stånd. Emellertid hade överstyrelsen i skrivelse till ämbetsverkets artilleridepartement förklarat sig

kunna i viss utsträckning inköpa patroner, tillverkade före år 1914, därest priset för desamma sattes till 5 öre. Då härigenom en hastigare omsättning av mobiliseringslagret och en minskning av revideringskostnaderna kunde ernås, ansåge sig arméförvaltningen böra, i likhet med föregående år, tillstyrka, att intill 5,000,000 6.5 mm. skarpa patroner m/94, i första hand dylika tillverkade före år 1914 och i andra hand sådana, som tillverkats under åren 1915—1921, finge försäljas till skytterörelsen efter ett pris av 5 öre per patron, inklusive hylsa.

Enligt departementschefens mening borde jämväl för nästkommande budgetår medel ställas till förfogande för understöd åt det frivilliga skytteväsendet, och har i sådant hänseende föreslagits anvisande av ett anslag å samma belopp, som för innevarande budgetår ställts till skytterörelsens disposition, eller 470,000 kronor.

På skäl, som av arméförvaltningen anförts, har departementschefen därjämte föreslagit, att av riksdagen utverkas medgivande, att till de frivilliga skytteföreningarna må under budgetåret 1931/1932 — i likhet med vad fallet är under innevarande budgetår — av kronans äldre ammunitionspartier försäljas intill 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa.

För beredande åt viss vid överstyrelsen anställd personal av dyrtidstillägg har begärts motsvarande medgivanden som tidigare lämnats.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor,

b) medgiva, att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1931/1932 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa,

c) medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1931 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) hemställer utskottet,

att riksdagen må för underhåll av *generalstabens översiktskarta över Sverige* i skalan 1 : 400,000 för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,200 kronor.

Generalstabens översiktskarta över Sverige.

[25.]

Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet. 22:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) hemställer utskottet,
[26.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Verket »Sveriges krig åren 1611—1632». 23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27), att för fortsatta arbeten å verket »Sveriges krig åren 1611—1648» för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 19,000 kronor.
[27.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 58—60 av återopade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande. Från försvarsdepartementet har till utskottet överlämnats en den 25 februari 1931 daterad framställning från chefen för generalstaben, däri meddelats, att det källmaterial, som ställts till förfogande för den krigshistoriska forskningen rörande särskilt Gustav II Adolfs krig i Tyskland 1630—1632 visat sig vara så omfattande, att planen för utgivandet av ifrågasatt verk rörande Sveriges krig måst inskränkas att avse tiden 1611—1632.

Utskottet har för sin del intet att erinra mot den sålunda ifrågasatta omläggningen. Anslagets benämning torde samtidigt böra ändras att avse Sveriges krig under åren 1611—1632.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för fortsatta arbeten å *verket »Sveriges krig åren 1611—1632»* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 19,000 kronor.

Krigskollegii historia. 24:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) hemställer utskottet,
[28.]

att riksdagen må för utgivande av *krigskollegii historia* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,460 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

Mathållning. 25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 6,610,000 kronor, med 23,000 kronor till 6,587,000 kronor.
[29.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 62—68.

För budgetåret 1929/1930 uppskattades medelsbehovet under ordinarie förslagsanslaget till mathållning på grundval av ett belopp för man och dag

av 92 öre, varav 80 öre beräknades motsvara kostnaden för proviant å förlägningsorten (normalportionspriset) samt återstående 12 öre avsågos för bestridande av övriga mathållningskostnader, nämligen merkostnader för proviant utom förlägningsorten, under transporter och vissa övningar samt för sjukföda, utgifter för de centrala magasinens drift m. m. ävensom av arméförvaltningens intendentsdepartement direkt bestridda utgifter.

I sin skrivelse den 31 augusti 1929 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 föreslog arméförvaltningen, att anslagsbehovet för ovanberörda utgifter å mathållningsanslaget måtte uppskattas efter samma beräkningsgrund som för budgetåret 1929/1930 eller $(80 + 12 =)$ 92 öre för man och tjänstgöringsdag. Enligt arméförvaltningens förslag skulle å anslaget vidare beräknas medel för bestridande av kostnader för arvoden, bostadsersättning och naturaförmåner åt den kvinnliga personal, som, för tillämpning av det nya utspisningssystemet med utbyte av militär handräckningspersonal mot civil personal jämte införande av s. k. individuell utspisning, anställdes i truppförbandens matinrättningar. Nämda system avsågs av arméförvaltningen att under budgetåret 1930/1931 tillämpas vid 20 truppförband samt arméns underofficersskola, och kostnaderna härför å förevarande anslag — efter avdrag av den beräknade besparing, som genom förbättrad hushållning skulle vinnas inom anslagets ram — hade av ämbetsverket uppskattats till 264,400 kronor, med vilket belopp den efter ovan angivna beräkningsgrund erhållna summan borde ökas. I överensstämmelse med vad arméförvaltningen sålunda föreslagit och i anslutning till det av Kungl. Maj:t beräknade antalet manskapstjänstgöringsdagar upptogs mathållningsanslaget i 1930 års statsverksproposition med 6,909,000 kronor.

Riksdagen, som sänkte det av Kungl. Maj:t beräknade antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven, anförde i skrivelse den 13 maj 1930 (nr 212) beträffande grunderna för beräkningen av kostnaderna å mathållningsanslaget i huvudsak följande. Med hänsyn till den sänkning i livsmedelspriserna, som ägt rum, sedan arméförvaltningen hösten 1929 avgivit sitt förslag rörande beräkningen av normalportionspriset för budgetåret 1930/1931, hade riksdagen ansett sig kunna räkna med en nedsättning i detta pris till 78 öre, vartill skulle komma för »övriga kostnader» 12 öre. Mathållningsanslaget borde alltså beräknas efter en kostnad av $(78 + 12 =)$ 90 öre per man och tjänstgöringsdag. I avseende å försöken med det nya utspisningssystemet vid truppförbanden samt i samband därmed utbyte av militär handräckningspersonal mot civil personal hade riksdagen, som funnit önskvärt, att detta utspisningssystem snarast genomfördes vid samtliga truppförband och formationer av armén, ansett, att detsamma under budgetåret 1930/1931 borde utsträckas att omfatta 26 truppförband jämte arméns underofficersskola och infanteriskjutskolan. Detta innebure, att, utöver vid av Kungl. Maj:t beräknade 20 truppförband jämte underofficersskolan, detta system under budgetåret 1930/1931 genomfördes vid ytterligare 6 truppförband, vartill komme infanteriskjutskolan. Efter en dagskostnad av 90 öre

per man erfordrades ett belopp av 6,301,800 kronor. Härtill borde, i enlighet med inom intendentsdepartementet verkställda underhandsberäkningar, ytterligare en summa av 308,440 kronor avses för åtgärder rörande tillämpningen av det nya utspisningssystemet jämte utbyte av militär handräckningspersonal mot civil personal vid 26 truppförband samt arméns underofficersskola och infanteriskjutskolan. Sammanlagt borde alltså under mathållningsanslaget beräknas ett belopp av $(6,301,800 + 308,440 =)$ 6,610,240 kronor eller, i avjämnat tal, 6,610,000 kronor.

Ordinarie mathållningsanslaget upptogs i enlighet härmed i riksstaten för innevarande budgetår med 6,610,000 kronor.

Efter att hava redogjort för en av arméförvaltningen framlagd beräkning av mathållningsanslaget har departementschefen anfört följande:

»Såsom förut nämnts, har för innevarande budgetår medelsbehovet för de egentliga mathållningskostnaderna vid armén beräknats efter ett belopp per manskapstjänstgöringsdag av 90 öre, varav 78 öre avsetts motsvara kostnaden för proviant å förlägningsorten, det s. k. normalportionspriset, och 12 öre övriga mathållningskostnader. För nästkommande budgetår har arméförvaltningen föreslagit ändring beträffande denna beräkning såtillvida, att normalportionspriset skulle uppskattas till 79 öre eller det belopp, som, i helt örestal, utgjort den genomsnittliga normalportionskostnaden under budgetåret 1929/1930. Med hänsyn till den nedgång i livsmedelsprisen, som ägt rum, efter det arméförvaltningens förslag till beräkning av medelsbehovet å detta anslag ingavs till Kungl. Maj:t, synes emellertid en sänkning kunna vidtagas av det utav ämbetsverket beräknade normalportionspriset. Med ledning av från arméförvaltningens intendentsdepartement införskaffade uppgifter rörande priserna vid de under hösten 1930 verkställda upphandlingarna torde sålunda normalportionskostnaden för budgetåret 1931/1932 kunna uppskattas till 75 öre. För bestridande av övriga mathållningskostnader torde man jämväl för sistnämnda budgetår böra räkna med ett belopp av 12 öre för man och dag. Utgifterna för manskapets mathållning skulle i enlighet härmed för nästa budgetår beräknas efter ett dagskostnadsbelopp av $(75 + 12 =)$ 87 öre.

Vidkommande härefter systemet med utbyte av militär handräckningspersonal mot kvinnlig personal i matinrättningarna jämte införandet av s. k. individuell utspisning, innebär arméförvaltningens förevarande framställning, att under nästkommande budgetår detta utspisningssystem skulle tillämpas vid sammanlagt 36 truppförband samt arméns underofficersskola och infanteriskjutskolan, d. v. s. vid ytterligare 10 truppförband utöver dem, vid vilka systemet tidigare vunnit tillämpning. Under hänvisning till det förut omnämnda, av 1930 års riksdag gjorda uttalandet rörande önskvärdheten av, att ifrågasvarande utspisningssystem snarast komme att genomföras vid armén, och i betraktande av vad arméförvaltningen anfört i frågan, finner jag mig böra tillstyrka, att det nya utspisningssystemet under nästa budgetår införas i den omfattning, som avses enligt ämbetsverkets förslag.

Tillämpningen av det utav mig förordade normalportionspriset påkallar emellertid en jämkning beträffande arméförvaltningens beräkning av de med utspisningssystemet förenade merkostnaderna å förevarande anslag. Dessa merkostnader, i det föregående angivna till 434,000 kronor, böra sålunda i stället beräknas till 436,000 kronor. Ifrågasvarande kostnader torde, i likhet

med vad fallet är beträffande motsvarande utgifter under innevarande budgetår, få bestridas av medel å ordinarie mathållningsanslaget.

Då, såsom i det föregående nämnts, antalet manskapstjänstgöringsdagar för budgetåret 1931/1932 bör beräknas till 7,070,000, torde för manskapets mathållning böra upptagas ett belopp av $(7,070,000 \times 0.87 =)$ 6,150,900 kronor. Härtill bör läggas förenämnda belopp av 436,000 kronor. Anslaget bör således upptagas med $(6,150,900 + 436,000 =)$ i avrundat tal 6,587,000 kronor.»

Mot den av departementschefen framlagda anslagsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

*Utskottets
yttrande.*

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 6,610,000 kronor, med 23,000 kronor till 6,587,000 kronor.

26:o Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 30) att öka ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 4,039,000 kronor, med 37,000 kronor till 4,076,000 kronor.

*Munderings-
utrustning.*
[30.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 68—70.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning har under de senare åren beräknats efter ett belopp av 55 öre om dagen för varje man och 15 öre om dagen för varje häst.

Anslaget är i riksstaten för löpande budgetår upptaget till 4,039,000 kronor.

Beträffande munderingsanslagets beräkning för budgetåret 1931/1932 har arméförvaltningen anfört följande.

Då behovet av munderingsutrustning icke ännu blivit tillgodosett för de förband, vilka avsåges att mobiliseras enligt nuvarande försvarsordning, låge det givetvis synnerlig vikt uppå, att munderingsanslaget så beräknades, att det bleve fullt tillräckligt för att åtminstone bibehålla nuvarande stock av munderingsutrustning, samtidigt som de värnpliktiga hölles nöjaktigt klädda såväl i som utom tjänsten.

Arméförvaltningen tillåte sig i detta sammanhang erinra därom, att de jämlikt bemyndigande den 18 juni 1927 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning om åtgärder för beredande av större trygghet till liv och hälsa åt de värnpliktiga uti sitt den 24 september 1928 avgivna betänkande framhållit, att det i vissa fall, sannolikt av ekonomiska hänsyn, förekomme vid armén, att klädesplagg användes så länge, att de bleve ytterst slitna och lämnade otillräckligt skydd mot köld och väta. De sakkunniga, som ansett det vara tydligt, att dylika förslitna plagg icke utgjorde fullgod utrustning vid ogynnsam väderlek, hade därför förordat, att myndigheterna och de anslagsbeviljande statsmakterna borde tillse, att de påtalade materielbristerna komme att avhjälpas.

Under ovan angivna förhållanden funne arméförvaltningen det icke vara försvarbart, att munderingsanslaget fortfarande beräknades efter nuvarande snävt tilltagna beräkningsgrunder, vilket ovillkorligen måste medföra, att de

värnpliktiga under sin tjänstgöring försåges med allt för hårt slitna persedlar. Den förut ifrågasatta höjningen av anslaget till 60 öre per man och dag borde därför enligt ämbetsverkets mening icke nu längre undanskjutas. Beträffande den del av anslaget, som avsåges för hästutredningspersedlarnas underhåll, ifrågasatte arméförvaltningen icke någon ändring av den nuvarande beräkningsgrunden, eller 15 öre per hästtjänstgöringsdag.

Munderingsanslaget borde alltså för budgetåret 1931/1932 beräknas efter ett belopp av 60 öre om dagen för varje man och 15 öre om dagen för varje häst.

Ehuru, enligt vad arméförvaltningens framställning synes utvisa, en höjning av beräkningsgrunden för uppskattandet av medelsbehovet beträffande munderingsutrustning för manskapet kunde vara önskvärd, ansåge sig departementschefen av statsfinansiella skäl icke nu böra ifrågasätta någon dylik höjning. Departementschefen funne sig böra förorda, att de för innevarande budgetår tillämpade grunderna för anslagets beräkning, eller 55 öre för man och dag samt 15 öre för häst och dag, följdes jämväl vid anslagsberäkningen för budgetåret 1931/1932.

I enlighet härmed har anslaget beräknats på följande sätt:

	Kronor.
Tjänstgöringsdagar för manskap:	
för fast anställt manskap 2 424 000 dagar	
» värnpliktiga (bil. nr 53) 4 646 000 »	
Säger 7 070 000 dagar à 0,55 kr. 3 888 500:—	
Underhållsdagar för hästar (bil. nr 58):	
vid staber m. fl. . . . . 75 555 dagar	
» infanteriet . . . . . 220 555 »	
» kavalleriet . . . . . 862 150 »	
» trängen . . . . . 90 325 »	
» intendenturtrupperna . . . . . 3 095 »	
Säger 1 251 680 dagar à 0,15 kr. 187 752:—	4 076 252:—
eller i avrundat tal	4 076 000—

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 4,039,000 kronor, med 37,000 kronor till 4,076,000 kronor.

Intendentur-
anslaget.

[31.]

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att öka ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,259,000 kronor, med 7,000 kronor till 1,266,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 70 och 71.

I 1930 års statsverksproposition beräknades medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. för budgetåret 1930/1931 sålunda:

Titel I. Kasernutredning	kronor	505,540:—
Titel II. Förplägnadsutredning	»	382,296:70
Titel III. Intendenturfordon	»	235,000:—
Titel IV. Skidmateriel	»	70,000:—
Titel V. Pionjärmateriel	»	42,000:—
Titel VI. Signalmateriel	»	50,000:—
Summa kronor		1,284,836:70

eller, i avrundat tal, 1,285,000 kronor.

Med hänsyn till av riksdagen vidtagen sänkning beträffande det i statsverkspropositionen beräknade antalet värnpliktstjänstgöringsdagar blev emellertid anslaget av riksdagen å riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaget med allenast 1,259,000 kronor.

Anslagsposten till *kasernutredning* har för budgetåret 1931/1932 av arméförvaltningen beräknats efter ett belopp av 7 öre för man och dag.

Den för *förplägnadsutredning* avsedda anslagsposten har för innevarande budgetår upptagits med 5 öre för man och dag samt 1 öre för häst och dag. Arméförvaltningen anser, att samma beräkningsgrund bör tillämpas även för nästkommande budgetår.

För *intendenturfordon*, *skidmateriel*, *pionjärmateriel* och *signalmateriel* har arméförvaltningen i sina anslagsberäkningar för nästkommande budgetår upptagit samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller respektive 235,000, 70,000, 42,000 och 50,000 kronor.

Mot arméförvaltningens förslag rörande grunderna för uppskattandet av medelsbehovet under anslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. för budgetåret 1931/1932 har departementschefen icke haft något att erinra.

Medelsbehovet har beräknats på följande sätt:

	Kronor.
I. Kasernutredning.	
Tjänstgöringsdagar för manskap:	
för fast anställt manskap	2 424 000 dagar
» värnpliktiga (bil. nr 53)	4 646 000 »
Säger	7 070 000 dagar à 0,07 kr. . . . . 494 900:—
II. Förplägnadsutredning.	
Tjänstgöringsdagar för manskap:	
för fast anställt manskap	2 424 000 dagar
» värnpliktiga (bil. nr 53)	4 646 000 »
Säger	7 070 000 dagar à 0,05 kr. 353 500:—
Underhållsdagar för hästar (bil. nr 58):	
vid staber m. fl.	75 555 dagar
» infanteriet	220 555 »
» kavalleriet	862 150 »
» artilleriet	732 290 »
» ingenjörtrupperna	107 315 »
» trängen	90 325 »
» intendenturtrupperna . . .	3 095 »
Säger	2 091 285 dagar à 0,01 kr. 20 912:85
	374 412:85
III. Intendenturfordon	235 000:—
IV. Skidmateriel	70 000:—
V. Pionjärmateriel	42 000:—
VI. Signalmateriel	50 000:—
	Säger kr. 1 266 312:85
eller i avrundat tal	1 266 000

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,259,000 kronor, med 7,000 kronor till 1,266,000 kronor.

Bränsle-
anslaget.
[32.]

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt med oförändrat belopp, 3,150,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 72—75.

För nästkommande budgetår har arméförvaltningen föreslagit en höjning av anslagssumman med 153,000 kronor eller till 3,303,000 kronor.

Vid överbägande av frågan om beräkningen av medelsbehovet å förevärande anslag för budgetåret 1931/1932 har tillräcklig anledning icke synts departementschefen föreligga att vidtaga någon höjning beträffande anslaget nuvarande belopp, 3,150,000 kronor. Utgiftsbelastningen å anslaget för det

sistförflutna budgetåret hade visserligen uppgått till omkring 3,272,000 kronor och sålunda med cirka 122,000 kronor överstigit anslagssumman i riksstaten, men såsom av föredragande departementschefen framhölls i nästlidet års statsverksproposition, röner medelsbehovet under detta anslag inflytande av ett flertal ovissa faktorer, och vad särskilt kostnaderna för bränsle angår, vore det icke möjligt att med bestämdhet uttala sig om priserna på kolbränsle och ved under det följande budgetåret. Vidare vore att märka, att antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga kunde beräknas bliva lägre under budgetåret 1931/1932 än vad fallet varit under det senaste budgetåret, i följd varav en nedgång i kostnaderna, särskilt för tvätt, vore att motse.

Utskottet har i samband med behandlingen av förevarande anslag funnit sig böra framhålla önskvärdheten av att vid kasernernas uppvärmning vedbränsle kommer till användning i den utsträckning, detta lämpligen låter sig göra.

*Utskottets
yttrande.*

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt med oförändrat belopp, 3,150,000 kronor.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att öka ordinarie reservationsanslaget till reparation, nu 300,000 kronor, med 122,000 kronor till 422,000 kronor.

*Remontering.
[33.]*

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 75—78.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till reparation har för innevarande budgetår beräknats sålunda:

Utgifter.

Inköp av 410 reparationer à 1,100 kronor	kronor 451,000: —	
Transport-, rese- och diverse kostnader	» 76,875: —	
Omkostnader vid depåerna	» 7,500: —	
Å depå störtade reparationer	» 12,875: —	kronor 548,250: —

Inkomster.

Ersättning för utrangerade stambästar	kronor 36,000: —	
Ersättning för till tjänstebästar uttagna stambästar	» 16,000: —	» 52,000: —
		Återstod kronor 496,250: —

eller, i avrundat tal, 496,000 kronor.

Med hänsyn till å anslaget förefintliga besparingar har emellertid anslagsbeloppet å riksstaten nedsatts till 300,000 kronor.

För budgetåret 1931/1932 har medelsbehovet under remonteringsanslaget beräknats på följande sätt:

	Kronor.	Summa kronor.
Utgifter.		
Inköp av remonter.		
410 remonter å 1 100 kronor	451 000 —	
Transport-, rese- och diverse kostnader.		
410 remonter å 187 kronor 50 öre	76 875 —	
Omkostnader vid depåerna		
Å depå störtade remonter.	7 500 —	
10 remonter å 1 287 kronor 50 öre	12 875 —	
Summa kronor	548 250 —	
Inkomster.		
Ersättning för utrangerade stambästar.		
Ett beräknat belopp av kronor	36 000: —	
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stambästar.		
10 under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 uttagna hästar å 1 600 kronor	16 000: —	
Återstod kronor	52 000 —	
eller i avrundat tal	—	496 000 —

Med hänsyn till förefintliga reservationer har anslagsbeloppet ansetts kunna begränsas till 422,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till remontering, nu 300,000 kronor, med 122,000 kronor till 422,000 kronor.

Furagering.

[34.]

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 2,845,000 kronor, med 527,000 kronor till 2,318,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 78—80.

Medelsbehovet under ordinarie förslagsanslaget till furagering uppskattades i 1930 års statsverksproposition till, i avrundat tal, 3,057,000 kronor. I fråga om de vid truppförbanden befintliga hästarna beräknades härvid kostnaden för furage å förläggningssorten till 1 krona 26 öre och övriga furageringskostnader till 9 öre, tillhoppa 1 krona 35 öre, allt per underhållsdag. Vad utfodringskostnaderna för de vid remontdepåerna befintliga

remonterna beträffar, uppskattades furageringskostnaderna per remont och dag under tiden för remonternas stallfodring enligt samma beräkningsgrund som för hästarna vid truppförbanden, medan under tiden för deras betesgång dagskostnaden beräknades till 70 öre per remont. I anslagsberäkningen upptogs den sammanlagda kostnaden för remonternas furagering till 195,000 kronor.

Med hänsyn till den inträdda sänkningen i priset på havre ansåg riksdagen, att kostnaden för normalrationen kunde bestämmas till 1 krona 16 öre i stället för i statsverkspropositionen föreslagna 1 krona 26 öre. Med tillägg av det för övriga furageringskostnader föreslagna dagskostnadsbeloppet av 9 öre borde enligt riksdagens mening furageringsanslaget beräknas efter 1 krona 25 öre för underhållsdag, vartill komme det för remonternas furagering avsedda beloppet av 195,000 kronor. I enlighet härmed upptog riksdagen ordinarie furageringsanslaget i riksstaten för innevarande budgetår med 2,845,000 kronor.

För budgetåret 1931/1932 har departementschefen, med hänsyn till den allmänna nedgången i prisen å foderartiklar, ansett sig icke behöva räkna med ett högre normalrationspris än 93 öre. Medelsbehovet för bestridande av övriga furageringskostnader har enligt tidigare tillämpade grunder ansetts böra beräknas efter ett dagskostnadsbelopp av 9 öre. Den totala kostnaden för furagering av truppförbandens hästar kunde sålunda uppskattas till $(0.93 + 0.09 =)$ 1 krona 2 öre för häst och underhållsdag.

Utfodringskostnaderna för de vid remontdepåerna befintliga remonterna hava upptagits till 185,000 kronor.

Till furagering för budgetåret 1931/1932 har äskats ett anslag av 2,318,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den framlagda anslagsberäkningen, hemställer,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 2,845,000 kronor, med 527,000 kronor till 2,318,000 kronor.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att öka ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, nu 571,000 kronor, med 41,000 kronor till 612,000 kronor.

*Anskaffning,
underhåll och
drift av
motorfordon.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 80—86.

[35.]

Ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptagits med 571,000 kronor samt beräknats sålunda:

för nyanskaffning av lastbilar för ekonomikörslor samt av motorcyklar, avsedda för staber och truppförband m. fl.	kronor	109,000: —
» underhåll och drift av lastbilar, avsedda för ekonomikörslor	»	81,000: —
» underhåll och drift av personbilar, tilldelade staber och truppförband m. fl.	»	50,000: —
» underhåll och drift av i trängens bilkompanier ingående motorfordon m. m.	»	331,000: —
	Summa kronor	571,000: —

För budgetåret 1931/1932 har medelsbehovet under förevarande anslag beräknats på följande sätt:

för nyanskaffning av lastbilar, avsedda för ekonomikörslor, samt av personbilar och motorcyklar, tilldelade staber och truppförband m. fl. (52,300 + 27,000 + 12,000 =)	kronor	91,300: —
» nyanskaffning av motorfordon, ingående i trängens bilkompanier	»	59,000: —
» underhåll och drift av lastbilar, avsedda för ekonomikörslor	»	81,000: —
» underhåll och drift av personbilar, tilldelade staber och truppförband m. fl.	»	50,000: —
» underhåll och drift av i trängens bilkompanier ingående motorfordon	»	331,000: —
	Summa kronor	612,300: —

eller i avrundat tal, 612,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, nu 571,000 kronor, med 41,000 kronor till 612,000 kronor.

*Engångs-
kostnader
för an-
skaffning av
intendentur-
materiel.*

[36.]

32:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor.

*Truppför-
bandens
övningar.*

[37.]

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,775,000 kronor, med 45,000 kronor till 1,730,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 87—97.

Ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar upptogs i riksstaten för budgetåret 1929/1930 med 1,675,000 kronor.

I 1930 års statsverksproposition uppskattades medelsbehovet under förevarande anslag till 1,870,000 kronor enligt följande beräkning:

Titel	I.	Hästlega	kronor	313,000:—
»	II.	Befälsövningar	»	116,000:—
»	III.	Vinterövningar	»	276,000:—
»	IV.	Truppförbandens övriga övningar	»	1,115,000:—
»	V.	Frivilliga övningar med landstormen	»	50,000:—
				Summa kronor 1,870,000:—

Riksdagen fann en ökning av anslaget i förhållande till detsamma storlek för budgetåret 1929/1930 påkallad men ansåg ökningen böra begränsas till 100,000 kronor. I enlighet härmed upptogs anslaget i riksstaten för budgetåret 1930/1931 med 1,775,000 kronor.

Jämlikt av Kungl. Maj:t den 27 juni 1930 fastställd stat för detta anslag har det av riksdagen anvisade beloppet disponerats för med anslaget avsedda olika ändamål sålunda:

Till	hästlega	kronor	313,000:—	
»	befälsövningar	»	96,500:—	
»	vinterövningar	»	260,000:—	
»	truppförbandens övriga övningar	»	1,055,500:—	
»	frivilliga övningar med landstormen	»	50,000:—	
				Summa kronor 1,775,000:—

För budgetåret 1931/1932 har medelsbehovet å förevarande anslag beräknats under samma titlar som för innevarande budgetår med det tillägg, att under titel V jämväl beräknats medel till övningar med frivilliga automobilkåren.

Medelsbehovet har beräknats sålunda:

Titel	I.	Hästlega	kronor	305,900:—
»	II.	Befälsövningar	»	96,500:—
»	III.	Vinterövningar	»	260,000:—
»	IV.	Truppförbandens övriga övningar	»	1,108,500:—
»	V.	Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	56,000:—
				Summa kronor 1,826,900:—

Med hänsyn till å anslaget förefintliga reservationer har emellertid den åskade medelsanvisningen å riksstaten kunnat begränsas till 1,730,000 kronor.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka förslaget om upptagande under detta anslag av medel för övningar med frivilliga automobilkåren till ett belopp av 6,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Jämväl i övrigt föranleder den framlagda anslagsberäkningen icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,775,000 kronor, med 45,000 kronor till 1,730,000 kronor.

*Luftförsvars-
övningar.* 34:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) hemställer utskottet,
[39.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anordnande av *luftförsvarsövningar* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 36,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

*Sjukvårds-
anslaget.* 35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 572,000 kronor, med 30,000 kronor till 542,000 kronor.
[40.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 99—101 av statsrådsprotokollet.

Medelsbehovet under sjukvårdsanslaget har för budgetåret 1931/1932 beräknats efter samma grunder som för innevarande budgetår. Med hänsyn till å anslaget förefintlig reservation har emellertid medelsanvisningen å riksstaten kunnat begränsas till 542,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 572,000 kronor, med 30,000 kronor till 542,000 kronor.

*Arméns bak-
teriologiska
laboratorium.* 36:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att till bestridande av kostnaderna för arméns bakteriologiska laboratorium för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.
[41.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 102 av åberopade statsrådsprotokollet.

*Utskottets
yttrande.* Av budgetredovisningen framgår, att förevarande anslag under en följd av år icke kommit till användning. Vid sådant förhållande har utskottet icke funnit nödvändigt att anslaget vidare upptages i riksstaten. Därest emellertid visst belopp skulle visa sig behövt för ifrågavarande ändamål, torde Kungl. Maj:t äga möjlighet att av till Kungl. Maj:ts disposition stående anslag anvisa erforderliga medel.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

37:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till befrämjande av det *frivilliga sjukvårds-väsendet i krig* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Frivilliga sjukvårds-väsendet i krig.

[42.]

38:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel.

[43.]

F. Vapen och ammunition.

39:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar rörande ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. (punkt 44) samt rörande engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel (punkt 45) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

Vapen och ammunition m. m. samt engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel.

[44 och 45.]

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *underhåll av och försök med stridsvagnar* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Underhåll av och försök med stridsvagnar.

[46.]

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47) att för försök med infanterikanoner för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Försök med infanterikanoner.

[47.]

I statsverkspropositionen till 1929 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för försök med infanterikanoner för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor. Detta förslag vann ej

riksdagens bifall. Samma anslagsäskande upptogs jämväl i statsverkspropositionen år 1930, men blev även av nämnda års riksdag avslaget.

I den till arméförvaltningens artilleridepartement ställda skrivelse från *inspektören för infanteriet* — dagtecknad den 28 augusti 1928 — som låg till grund för Kungl. Maj:ts i berörda ämne hos riksdagen gjorda framställningar, anfördes följande.

Den utformning, som stridsättet erhållit under och efter världskriget, förutsatte en infanteribeväpning med avsevärt ökade och mera mångsidiga möjligheter till eldverkan än vad tidigare kunnat förutses. Nya typer av mål, bl. a. pansrade sådana, hade tillkommit, vilka krävde sina speciella motvapen. Erfarenheten hade vidare givit vid handen, att även ett väl utrustat och mot dylika mål i övrigt användbart fältartilleri med dess relativt tunga och lätt synliga pjäser icke kunde hastigt nog komma till rätta i de växlande och oförmodade stridslägen, som det nutida oregelbundet och på stort djup grupperade infanteriet ofta framtvingade.

Ett stort behov av ett särskilt infanteriartilleri gjorde sig därför gällande icke minst inom vår armé, där terrängförhållandena och ett fåtaligt fältartilleri ofta torde föranleda, att infanteriet självt måste sörja för det för stridens genomförande erforderliga eldskyddet och eldunderstödet.

I av Kungl. Maj:ts senast fastställda reglementen och instruktioner, vilka avhandlade verksamheten under strid, förutsattes, att infanteriets tunga vapen — kulsprutor och infanteriartilleri — skulle kunna lämna detta eldskydd och eldunderstöd. I avseende på den materielanskaffning, som härför erfordrades, hade de ökade kraven såtillvida beaktats, att varje infanteriregemente tilldelats en granatkastarpluton, bestående av två granatkastare. Denna beväpning vore emellertid såväl i kvalitativt som kvantitativt avseende alldeles otillräcklig för att kunna lösa förekommande beskjutningsuppgifter.

Infanteriartilleriet måste nämligen i likhet med fältartilleriet, ehuru på kortare avstånd än detta, kunna bekämpa mål med såväl flackeld som kasteld. För beskjutning av stillastående mål bakom skydd hade granatkastarna med sina krökta banor och efter senaste försöksvis prövade förbättringar visat sig ändamålsenliga. Däremot vore de oanvändbara gentemot mål, vilka borde beskjutas med flackeld, d. v. s. mot rörliga mål eller där in- och genomträngning av pansar eller annat skydd förutsattes (stridsvagnar, pansarbilar o. dyl.).

För bekämpande av dylika mål, då avstånd och skydd vore sådana, att de gevärskalibriga vapnen icke kunde påräkna verkan, krävdes infanterikanoner. Infanteriet måste äga möjlighet att nedkämpa sådana mål för att kunna fylla sina uppgifter i striden.

På grund av det anförda anhölle inspektören för infanteriet, att arméförvaltningens artilleridepartement måtte gå i författning om utprovandet av lämplig infanterikanonmateriel, förslagsvis med utgångspunkt från de inom landet (aktiebolaget Bofors) konstruerade 47 mm. infanterikanon L/33 samt 75 mm. infanterikanon L/15 m/28 (vikterna å pjäserna i eldställning resp. 310 och 375 kg.), samt att redan vid uppgörandet av departementets anslagsäskanden för budgetåret 1929/1930 medel måtte begäras för inköp av åtminstone en dylik försökspjäs med erforderlig ammunition och utredning.

För egen del uttalade *arméförvaltningen* i ärendet, bland annat, att ytterligare en pjäs, en infanterikanon, vore behövlig för vissa stridsuppgifter, vid

vilkas lösande fältartilleriet icke alltid vore påräkneligt. För sådana ändamål syntes en kulspruta även av mycket grov kaliber icke vara tillräckligt effektiv. För utförande av de i inspektörens skrivelse omförmälda försöken erfordrades därför anskaffande av en lämplig försökspjäs jämte ammunition, och beräknades kostnaderna härför till 80,000 kronor.

I sin skrivelse den 30 augusti 1930 angående lantförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår har *arméförvaltningen* meddelat, att inspektören för infanteriet hos ämbetsverket ånyo framhållit infanterikanonens stora betydelse för höjande av infanteriets stridsvärde och därför hemställt, att medel för försök med en dylik pjäs måtte ånyo äskas av riksdagen. Arméförvaltningen, som förklarar sig alltjämt anse, att nämnda försök snarast borde komma till utförande, har på grund härav anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1931 års riksdag att för försök med infanterikanoner för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Det av inspektören för infanteriet framställda förslaget om anordnande av försök med infanterikanoner har, såsom av det anförda framgår, vid de tvenne senaste årens riksdagar varit föremål för prövning, men några medel härför hava hittills icke anvisats. I betraktande av vad myndigheterna anfört rörande betydelsen av att dylika vapen finnas att tillgå vid infanteriet, och då hela spørsmålet om beväpningen vid armén lär komma att av den nyligen tillsatta försvarskommissionen underkastas närmare övervägande, synes det önskvärt, att försök med infanterikanoner nu komma till stånd, i syfte att nämnda kommission må bliva i tillfälle att på grundval av vid försöken vunna erfarenheter taga ställning till frågan om infanteriets utrustande med materiel av berörda slag. Mot det för ändamålet beräknade kostnadsbeloppet, 80,000 kronor, har jag icke något att erinra.»

Med hänsyn till vad departementschefen anfört, har utskottet ansett sig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t begärda anslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för *försök med infanterikanoner* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

42:o I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *försök med viss artilleriemateriel* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Försök med
viss artilleri-
materiel.

[48.]

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

Byggnader, övningsfält och skjutbanor samt ordnande av förläggningen vid skjut-skolan för artilleriet och t.

43:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor (punkt 49) samt rörande ordnande av förläggningen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet (punkt 50) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

[49 och
50.]

Flyttning av vissa byggnader.

44:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

[51.]

att riksdagen må för *flyttning av vissa byggnader* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

Skyddsanordningar vid Livregementets husarers och Göta trängkårs skolskjutningsbana.

45:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 52) hemställer utskottet,

[52.]

att riksdagen må för *skyddsanordningar vid Livregementets husarers och Göta trängkårs skolskjutningsbana* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 23,000 kronor.

Förrådsbyggnader för granatkastare ammunition och handgranater.

46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) hemställer utskottet,

[53.]

att riksdagen må för uppförande av *förrådsbyggnader för granatkastare ammunition och handgranater* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 34,000 kronor.

Ång- och värme-central m. m. vid Bodens artilleriregemente samt centraluppvärmning i vissa bostadsbyggnader i Boden.

47:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ång- och värme-central m. m. vid Bodens artilleriregemente (punkt 54) och till centraluppvärmning i vissa bostadsbyggnader i Boden (punkt 55) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

[54 och
55.]

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) att för anordnande av centralvärmeledning i vissa byggnader tillhörande Norrlands trängkärs kasernetablissemang m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

Centralvärmeledning i vissa byggnader tillhörande Norrlands trängkärs kasernetablissemang m. m.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 124 och 125.

Ifrågavarande anslagsäskande grundar sig på följande beräkning:

Värmeledning i underofficersmässen	kronor	3,500:—
Byggnadsarbeten i samband därmed	»	1,000:—
Utvidgning av samlingsrummet i mässbyggnaden	»	500:—
Värmeledning i södra kasernbyggnaden	»	17,000:—
Byggnadsarbeten i samband därmed	»	4,000:—
Ändring i fråga om dispositionen av vissa lokaler	»	10,300:—
Inredande av bostäder för husmoder, kokerska och eldare	»	16,000:—
Oförutsedda utgifter m. m.	»	2,700:—

Summa kronor 55,000:—

[56.]

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för anordnande av centralvärmeledning i vissa byggnader tillhörande Norrlands trängkärs kasernetablissemang m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

Utskottets yttrande.

49:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för elektrifiering av vissa befästningar i Boden för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.

Elektrifiering av vissa befästningar i Boden.

[57.]

50:o) På grund av Kungl. Maj:ts framställda förslag (punkt 59) hemställer utskottet,

att riksdagen må till försök med ny ingenjörmateriel för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Försök med ny ingenjörmateriel.

[59.]

51:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 122,000 kronor.

Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel.

[60.]

*Arméns
brevduve-
väsende.*

52:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) hemställer utskottet,

[61.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *arméns brevduveväsende* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

*Fortifikations-
departe-
mentets åt-
gärder för
industriens
krigs-
organisation.*

53:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) hemställer utskottet,

[62.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *fortifikationsdepartementets åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 21,000 kronor.

*Utvidgning av
Skillingaryds
skjutfält.*

54:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för utvidgning av Skillingaryds skjutfält (punkt 63) kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Utvidgning av
Bohusläns
regementes
övningsfält.*

55:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att för utvidgning av Bohusläns regementes övningsfält för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 21,100 kronor.

[64.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 139—143.

Motion.

Uti en inom andra kammaren av herrar *G. Karlsson* i Munkedal och *C. Brännberg* väckt motion (nr 154) har hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av förenämnda anslag.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet funnit de skäl, som av departementschefen anförts för utvidgning av övningsfältet, vara vägande, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker följaktligen den väckta motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Karlssons i Munkedal och Brännbergs förevarande motion (II: 154) för *utvidgning av Bohusläns regementes övningsfält* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 21,100 kronor.

56:o) Uti en av herr *P. Persson* i Trången m. fl. inom andra kammaren väckt motion (nr 133) har hemställts, att riksdagen måtte för inrättande av centralvärmeanordning i underofficersbostäderna vid Jämtlands fältjägerregemente anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Motion om anslag till inrättande av centralvärmeanordning i underofficersbostäderna vid Jämtlands fältjägerregemente.

Den av motionärerna förebrogta utredningen i ärendet har utskottet icke funnit vara av den art, att utskottet kunnat på grundval av densamma fatta ståndpunkt till det framställda yrkandet. Därest införandet av värmeledning i underofficersbostäderna vid regementet skulle visa sig behöfligt, försätter utskottet, att frågan härom kommer att göras till föremål för prövning av Kungl. Maj:t och förslag i ärendet därefter föreläggas riksdagen.

Då alltså någon särskild åtgärd från riksdagens sida i den av motionärerna behandlade frågan icke nu torde vara påkallad, får utskottet hemställa,

att herr Perssons i Trången m. fl. förevarande motion (II:133) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets yttrande.

57:o) Uti en av herr *E. Andersson* i Stockholm inom andra kammaren väckt motion (nr 250) har hemställts, att riksdagen i enlighet med därom av arméförvaltningen avgivet förslag må bevilja ett anslag av 50,000 kronor för uppförande av ett varmbadhus vid Åkers krutbruk.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

Motion om anslag till uppförande av varmbadhus vid Åkers krutbruk.

H. Diverse.

58:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 325,000 kronor, med 35,000 kronor till 290,000 kronor.

Ersättning för rustning och rotering.

[65.]

59:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) att upptaga ordinarie förslagsanslaget till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare med oförändrat belopp, 160,000 kronor.

Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare.

[67.]

Uti en av herr *E. Andersson* i Stockholm inom andra kammaren väckt motion (nr 255) har hemställts, att riksdagen vid behandling av anslagen

Motion.

till semester åt arbetare vid armén, marinen och flygvapnet må besluta, att semester skall tilldelas dessa arbetare efter de grunder, som gälla för extraordinarie befattningshavare vid samma verk.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet vill erinra om, att 1930 års riksdag, i anledning av väckt motion, i skrivelse nr 4 (punkten 68) uttalat, att enligt riksdagens mening anledning syntes föreligga att taga under övervägande, huruvida icke föreskrifterna om semester för försvarsväsendets arbetare kunde bättre än för närvarande vore fallet anpassas efter vederbörandes anställningstid och tjänsteålder. Utredning rörande denna fråga har igångsatts, men ärendet föreligger enligt vad departementschefen meddelat ännu icke i det skick, att det kan underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Då utredning i ärendet alltså pågår, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka riksdagen att för närvarande göra något uttalande i frågan. Motionen synes alltså icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet hemställer,

a) att herr Anderssons i Stockholm förevarande motion (II: 255) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

b) att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie förslagsanslaget till semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare med oförändrat belopp, 160,000 kronor.

*Ersättning
till staden
Lund.*

[68.]

60:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om viss ersättning till staden Lund (punkt 68) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

*Dyrtids-
tillägg åt
befattnings-
havare vid
lantförsvaret.*

[69.]

61:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret (punkt 69) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

III. SJÖFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

62:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) hemställer utskottet, *Marinförvaltningen.*
[70.]

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogat förslag till stat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1931/1932, i riksstaten för samma budgetår upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med oförändrat belopp, 253,200 kronor.

63:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. (punkt 71) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen *Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.*
[71.]

anmäla.

64:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73) att till bestridande av kostnaderna för avskedsersättning åt övertaliga månadslönnare m. fl. vid marinen för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor. *Avskedsersättning åt övertaliga månadslönnare m. fl. vid marinen.*
[73.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 165 och 166 av åberopade statsrådsprotokollet.

Såsom under punkt 7:o här ovan omförmälts, har uti en inom andra kammaren av herr *E. Andersson* i Stockholm väckt motion (nr 254) hemställts, att riksdagen vid behandling av frågan om anslag till avskedsersättning åt övertalig personal vid armén och marinen må besluta, att bestämmelserna i Svensk författningssamling nr 10 år 1926 skola gälla intill den 30 juni 1932. *Motion.*

Efter att hava redogjort för marinförvaltningens framställning angående medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1931/1932 har departementschefen för egen del anfört följande:

»Såsom i det föregående vid behandlingen av frågan om anslag till avskedsersättning åt övertalig personal vid armén framhållits, förutsatte 1930

års riksdag, att någon ytterligare utsträckning av giltighetstiden för bestämmelserna angående avskedsersättning m. m. icke skulle äga rum, utan att den slutliga regleringen av arbetarantalet skulle komma att genomföras före utgången av juni månad 1931. Vid sådant förhållande och då det i marinförvaltningens framställning omförmälda spörsmålet om en ändring av organisationen vid flottans varv i Stockholm ännu icke kan upptagas till avgörande, finner jag mig icke kunna tillstyrka marinförvaltningens förslag om utsträckning av rätten till avskedsersättning. Under förevarande anslag torde alltså för nästkommande budgetår allenast behöva beräknas medel till bestridande av å nämnda budgetår belöpande kostnader för avskedsersättningar, som tidigare blivit beviljade. Enligt vad som framgår av marinförvaltningens skrivelse, uppskattas detta medelsbehov till 35,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

I fråga om det motionsvis framställda yrkandet rörande utsträckning av giltighetstiden för kungörelsen den 15 januari 1926 angående avskedsersättning och förtidspension åt övertaliga civila löntagare vid armén och marinen till den 1 juli 1932 får utskottet hänvisa till vad utskottet under nämnda punkt 7:o anført och hemställt.

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda anslagsäskande, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *avskedsersättning åt övertaliga månadslönare m. fl. vid marinen* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

*Marinens
reservstat.
[74.]*

65:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogat förslag till stat för marinens reservstat att gälla för budgetåret 1931/1932;

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1931/1932 avgår från reservstat, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med i berörda statsrådsprotokoll omförmälda kungörelse den 18 juni 1925 (nr 290) angivna belopp;

c) i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat med oförändrat belopp, 58,000 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

66:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 490,000 kronor, med 3,000 kronor till 493,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 168 och 169 av återopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 490,000 kronor.

Anslaget har beräknats sålunda:

Penningbidrag	kronor 489,500:—
Avlöningstillägg åt reservkadetter vid kustartilleriet	» 600:—
	<u>Summa kronor 490,100:—</u>

eller, i avrundat tal, 490,000 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 har beräknats till 493,000 kronor med utgångspunkt från nedan intagna sammanställning av antalet tjänstgöringsdagar:

	Antal tjänstgöringsdagar		Summa tjänstgöringsdagar	
	med penningbidrag		för värnpliktiga.	för kadetter m. fl.
	å 50 öre.	å 1 krona.		
Flottan.				
Värnpliktiga i linjetjänst	312 560	132 670	445 230	—
Ersättningsreserv	62 000	—	62 000	—
Kadetter m. fl.	3 350	19 170	—	22 520
Summa	377 910	151 840	507 230	22 520
Till följd av hemförlovning beräknas avgå	—	1 000	1 000	—
Säger för flottan	377 910	150 840	506 230	22 520
Kustartilleriet.				
Värnpliktiga i linjetjänst	101 380	43 980	145 360	—
Ersättningsreserv	80 000	—	80 000	—
Värnpliktiga studenter	7 130	5 470	12 600	—
Kadetter m. fl.	1 120	7 880	—	9 000
Säger för kustartilleriet	189 630	57 330	237 960	9 000
Sammanlagt antal tjänstgöringsdagar	567 540	208 170	744 190	31 520
	<u>775 710</u>		<u>775 710</u>	

Penningbidragen hava beräknats till sammanlagt 491,940 kronor, vartill komma 600 kronor för avlöningstillägg åt reservkadetter vid kustartilleriet. Anslaget har avrundats till 493,000 kronor.

De värnpliktigas avlöning.
[76.]

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 490,000 kronor, med 3,000 kronor till 493,000 kronor.

Inskrivnings-,
mönstrings-
och färdkost-
nader m. m.

67:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77) att öka ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 140,000 kronor.

[77.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 169 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. har från och med budgetåret 1926/1927 i riksstaten upptagits med ett belopp av 120,000 kronor.

Med hänsyn till den ökade utgiftsbelastningen å anslaget har en höjning av detsamma nu föreslagits av Kungl. Maj:t.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 140,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Studie-
stipendier.

68:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) hemställer utskottet,

[79.]

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp.

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

Förplägnad.

[81.]

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81) att minska ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 2,426,000 kronor, med 146,000 kronor till 2,280,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 173 och 174 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till förplägnad har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptagits med 2,426,000 kronor.

Till grund för anslagets beräkning har lagts en portionskostnad för man och dag av 84 öre i land och 1 krona 40 öre ombord.

I enlighet med marinförvaltningens förslag hava kostnaderna för nästkommande budgetår beräknats för landportion till 80 öre och för sjöportion till 1 krona 30 öre för dag.

Med utgångspunkt från 950,000 tjänstgöringsdagar ombord och 1,306,120 tjänstgöringsdagar i land har Kungl. Maj:t beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 till $(0.80 \times 1,306,120 + 1.30 \times 950,000 =)$ 2,279,896 kronor eller, i avrundat tal, 2,280,000 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 2,426,000 kronor, med 146,000 kronor till 2,280,000 kronor.

70:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 1,219,000 kronor, med 110,000 kronor till 1,109,000 kronor.

*Beklädnad.
[82.]*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 174 och 175 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till beklädnad har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptagits med 1,219,000 kronor. Anslaget har beräknats efter en kostnad av 55 öre för man och dag.

Även för budgetåret 1931/1932 har medelsbehovet under förevarande anslag beräknats efter 55 öre för man och dag. Med utgångspunkt från 2,234,120 tjänstgöringsdagar skulle medelsbehovet alltså utgöra $(0.55 \times 2,234,120 =)$ 1,228,766 kronor eller, i avrundat tal, 1,229,000 kronor. Med hänsyn till å anslaget förefintlig reservation har emellertid medelsanvisningen å riksstaten för samma budgetår ansetts kunna begränsas till 1,109,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 1,219,000 kronor, med 110,000 kronor till 1,109,000 kronor.

71:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83) att öka ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 152,300 kronor, med 4,600 kronor till 156,900 kronor.

*Kasern- och
förplägnads-
utredning
samt säng-
servis m. m.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 175 av åberopade statsrådsprotokollet.

[83.]

Ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppförts med

152,300 kronor. Anslagsbehovet har beräknats efter en kostnad för man och dag av 12 öre, varjämte för musikinstrument vid flottan och kustartilleriet upptagits ett särskilt belopp av 6,500 kronor.

Antalet tjänstgöringsdagar, som lagts till grund för anslagsberäkningen för nästkommande budgetår, har av Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Antalet tjänstgöringsdagar i land	1,306,120 dagar
Häriifrån avgå för personal, som icke åtnjuter inkvartering eller förplägnad in natura	53,000 »
	Återstå 1,253,120 dagar.

Kungl. Maj:t har nu med utgångspunkt från sagda antal tjänstgöringsdagar och med oförändrad dagkostnad av 12 öre beräknat medelsbehovet för kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. till $(1,253,120 \times 0.12 =)$ 150,374 kronor 40 öre eller, i avrundat tal, 150,400 kronor. Därtill har lagts den beräknade kostnaden för musikinstrument, 6,500 kronor. Anslaget har sålunda upptagits med 156,900 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot den föreslagna anslagsberäkningen, får hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 152,300 kronor, med 4,600 kronor till 156,900 kronor.

E. Övningar.

Ökade förmåner under sjökommandering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt.

[84.]

72:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *ökade förmåner under sjökommandering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt*, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.

[85.]

73:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85) att minska ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 513,800 kronor, med 7,300 kronor till 506,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 176—178 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 513,800 kronor.

Departementschefen har beträffande medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1931/1932 anfört följande:

»Såsom i det föregående omförmälts, är anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaget med 513,800 kronor. I denna summa ingår ett belopp av 14,600 kronor, som beräknats erforderligt för bestridande av kostnaderna för en under nyssnämnda budgetår vid kustartilleriets skjutskola anordnad kurs för reservofficerare vid kustartilleriet. Enligt vad chefen för kustartilleriet meddelat, torde dylika kurser för en tid framåt behöva anordnas vartannat år. Vid sådant förhållande synes det vara lämpligt, att kostnaderna för varje kurs fördelas med lika belopp på två efter varandra följande budgetår. För nästkommande budgetår bör sålunda för ifrågasatt ändamål beräknas ett belopp av 7,300 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för det nu löpande budgetåret innebär en minskning med 7,300 kronor. I övrigt anser jag mig icke böra ifrågasätta någon ändring i det för sistnämnda budgetår för kustartilleriets krigsberedskap och övningar anvisade anslagsbeloppet.

Förevarande anslag bör alltså för nästkommande budgetår uppföras med (513,800 — 7,300 =) 506,500 kronor.»

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 513,800 kronor, med 7,300 kronor till 506,500 kronor.

74:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att öka ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna, nu 15,000 kronor, med 5,000 kronor till 20,000 kronor.

*Krigs-
övningar vid
kustfäst-
ningarna.*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 178 och 179 av beropade statsrådsprotokollet.

[86.]

Ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna har från och med budgetåret 1926/1927 i riksstaten upptagits med ett belopp av 15,000 kronor.

Den ifrågasatta anslagsförhöjningen är förorsakad därav, att å anslaget befintliga reservationer betydligt nedgått.

I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna, nu 15,000 kronor, med 5,000 kronor till 20,000 kronor.

F. Sjukvård.

*Sjukvård
för marinen.*

[87.]

75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87) att öka ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 188,000 kronor, med 800 kronor till 188,800 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 179 och 180 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med ett belopp av 188,000 kronor. I anslaget ingår, bland annat, en för sjukvård för manskap m. fl. avsedd anslagspost, vilken beräknats efter 5 öre för man och tjänstgöringsdag.

Med hänsyn till att det för nästkommande budgetår beräknade antalet tjänstgöringsdagar för manskap m. fl. vid marinen med omkring 16,000 dagar skulle komma att överstiga det dagantal, som legat till grund för beräkningen av nyssnämnda anslagspost, har Kungl. Maj:t ansett anslaget böra ökas med i runt tal 800 kronor till 188,800 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 188,000 kronor, med 800 kronor till 188,800 kronor.

G. Flytande materiel och byggnader.

*Underhåll av
flottans fartyg
och byggnader
m. m.*

[88.]

76:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. (punkt 88) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

*Flottans
ersättnings-
byggnad.*

[89.]

77:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *flottans ersättningsbyggnad* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 9,198,000 kronor.

*Befästningar,
kust-
artilleriets
kaserner
m. m.
och kust-
artilleriets
materiel m. m.*

[90 och
91.]

78:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar rörande anslagen till be-
fästningar, kustartilleriets kaserner m. m. (punkt 90) och till kustartilleriets
materiel m. m. (punkt 91) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet
velat här

erinra.

79:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, nu 25,800 kronor, med 1,800 kronor till 24,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 190--192 av återopade statsrådsprotokollet.

Anskaffning,
underhåll och
drift av sjö-
försvarets
motorfordon.
[92.]

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1930 års riksdag att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie reservationsanslag, benämnt »Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon». Detta anslag upptogs för budgetåret 1930/1931 med 25,800 kronor.

Medelsbehovet under anslaget har beräknats sålunda:

för anskaffning av en ny lastbil	kronor	5,300:—	—
» underhåll och drift av 4 personbilar och 4 lastbilar à 2,000 kronor	kronor	16,000:—	—
» underhåll och drift av 1 lastbil	»	3,000:—	—
» underhåll och drift av 2 brandbilar	»	1,500:—	»
			<u>20,500:—</u>
	Summa kronor	25,800:—	—

Med hänsyn till att det för underhåll och drift av två brandautomobiler vid flottans station i Karlskrona för innevarande budgetår beräknade beloppet av 1,500 kronor visat sig otillräckligt, har Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av sagda belopp med 3,500 kronor till 5,000 kronor. Till följd härav och då någon medelsanvisning för nyanskaffning av lastautomobiler för sjöförsvarets räkning under nästkommande budgetår icke ansetts erforderlig, har medelsbehovet under anslaget beräknats till (20,500 + 3,500 =) 24,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, nu 25,800 kronor, med 1,800 kronor till 24,000 kronor.

80:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet vad för som innevarande budgetår ägt rum, till förnyelse av kustfästningarnas båtmaterial för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Förnyelse
av kust-
fästningarnas
båtmaterial.
[93.]

81:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94) att till utökning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 53,150 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 194 och 195 av återopade statsrådsprotokollet.

Utökning av
elektriska
verkstaden
vid flottans
varv i
Karlskrona.
[94.]

Marinförvaltningen har i sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för nästkommande budgetår gjort framställning om anvisande av medel för utökning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona.

Efter att hava redogjort för innehållet i berörda skrivelse, som grundade sig på vissa av varvschefen vid flottans station i Karlskrona framlagda beräkningar rörande den föreslagna utökningen av verkstadslokalerna, har departementschefen anfört följande:

»Av vad varvschefen anfört framgår, att det nuvarande lokalutrymmet för den elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona icke är tillräckligt. En utökning av verkstadslokalerna synes för övrigt vara av behovet påkallad icke blott ur utrymmessynpunkt utan även för att skapa lämpligare och mera hygieniska arbetsförhållanden för personalen. Jag anser mig därför böra tillstyrka myndigheternas förslag om en utökning av ifrågavarande verkstad. Kostnaderna för de i förslaget såsom behövligen angivna lokalernas iordningställande och inredande m. m. hava av marinförvaltningen beräknats till sammanlagt 106,300 kronor. Emot denna beräkning har jag icke något att erinra. På sätt marinförvaltningen föreslagit, torde detta belopp kunna fördelas på två budgetår med hälften på vardera. För nästkommande budgetår erfordras alltså för ändamålet ett belopp av 53,150 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *utökning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 53,150 kronor.

Torped-
inskjutnings-
station i
Stockholms
skärgård.

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95) att för uppförande av en torpedinskjutningsstation i Stockholms skärgård för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 105,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 196—198 av åberopade statsrådsprotokollet.
[95.]

Marinförvaltningen har i sin framställning rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1931/1932 hemställt, att ett belopp av 210,000 kronor måtte anvisas för uppförande av en torpedinskjutningsstation i Stockholms skärgård.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Frågan om uppförande av en fast inskjutningsstation för torpeder i Stockholms skärgård har länge stått på dagordningen. Behovet av en dylik anläggning har under de senaste åren ytterligare ökat, efter det flottans station i Stockholm tilldelats undervattensbåtar, utrustade med 53 cm. torpeder, för vilkas inskjutning de hittillsvarande provisoriska anordningarna vid nämnda station visat sig vara fullständigt otillräckliga. På grund härav kunna dessa

torpeder icke klargöras för utlämning till fartygen utan att dessförinnan sändas till Karlskrona för inskjutning. Dessa transporter av torpederna mellan Stockholm och Karlskrona medföra emellertid betydande extra kostnader, vartill kommer, att berörda förhållande är ur krigsberedskapssynpunkt otillfredsställande.

Numera har bristen på en torpedinsjutfningsstation i Stockholms skärgård även i andra hänseenden börjat göra sig gällande. Sålunda hava, enligt vad som inhämtas av marinförvaltningens senaste framställning i ämnet, svårigheter uppstått att vid inskjutningsstationen i Karlskrona kunna medhinna inskjutning i erforderlig omfattning av det på grund av den pågående nytillverkningen alltmera ökade antalet 53 cm. torpeder. Risk kommer därför att föreligga för att en del av de redan tillverkade torpederna icke i händelse av behov omedelbart kunna tagas i bruk. Vidare har anhopningen av torpeder i Karlskrona medfört, att det därstädes förefintliga lokalutrymmet för torpedernas förvaring blivit otillräckligt, varför det redan under den närmaste tiden torde bliva nödvändigt att där uppföra nya lokaler för nämnda ändamål, såvida icke en mera avsevärd del av torpedförrådet kan förflyttas till Stockholms station, varest lokaler för dess förvaring finnas tillgängliga.

Med hänsyn särskilt till sistnämnda omständigheter synes iordningställandet av den planerade torpedinsjutfningsstationen i Stockholms skärgård icke längre böra uppskjutas. Frågan härom torde därför ånyo böra underställas riksdagen.

Enligt av marinförvaltningen framlagd kostnadsberäkning, emot vilken jag icke har något att erinra, skulle kostnaderna för inskjutningsstationens utbyggande uppgå till sammanlagt 210,000 kronor. Detta belopp torde emellertid kunna fördelas på två budgetår med hälften på vardera. För nästkommande budgetår skulle alltså för ifrågavarande ändamål erfordras ett belopp av 105,000 kronor.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för uppförande av en *torpedinsjutfningsstation i Stockholms skärgård* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 105,000 kronor.

83:o) Uti en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren* väckt motion (nr 58) har hemställts, att riksdagen ville besluta att till reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetskyrkan i Karlskrona för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 16,000 kronor.

Motion angående reparation och ombyggnad av orgelverket i Amiralitetskyrkan i Karlskrona.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som vill erinra om att Kungl. Maj:t icke ansett sig böra för riksdagen framlägga förslag om anvisande av anslag för ifrågavarande ända-

Utskottets
yttrande.

mål, finner sig icke böra i anledning av motionen föreslå upptagandet härför av särskilt anslag.

Utskottet hemställer,

att herr B. Holmgrens förevarande motion (II: 58) icke må av riksdagen bifallas.

Motion angående förbättringar av bostadsförhållandena ombord å pansarskeppet Sverige.

84:o) Uti en inom andra kammaren likaledes av herr *B. Holmgren* väckt motion (nr 108) har hemställts, att riksdagen ville för vissa förbättringar i anordningarna för underofficerarnas och manskapets bostadsförhållanden ombord å pansarskeppet Sverige för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 53,350 kronor.

Rörande denna motion kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

Tillbyggnads- och ändringsarbeten för skeppsgossekårens i Marstrand förläggning i Karlstens fästning.
[96.]

85:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 96) att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlätas, tillsvida för vissa tillbyggnads- och ändringsarbeten för skeppsgossekårens i Marstrand förläggning i Karlstens fästning för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra reservationsanslag av 179,000 kronor.

I fråga om denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed velat för riksdagen

anmäla.

Koncentrering av verkstadsdriften inom Vaxholms fästning.
[97.]

[86:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om anslag för koncentrering av verkstadsdriften inom Vaxholms fästning (punkt 97) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Centraluppvärmning i vissa fort inom Vaxholms fästning.
[98.]

87:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 98) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må för *centraluppvärmning i vissa fort inom Vaxholms fästning* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 29,300 kronor.

Vissa anläggningar å Stora Fjäderholmen.
[99.]

88:o) Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) hemställa,

att riksdagen må medgiva, att för *vissa anläggningar å Stora Fjäderholmen* må disponeras ett belopp av 11,300 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

89:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning (punkt 100) om medel till konservering av Ny Älvsborgs fästning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

Konservering
av Ny Älvs-
borgs fäst-
ning.

[100.]

erinra.

H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.

90:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101) hemställer utskottet,

Luftvärns-
materiel m. m.
för flottans
fartyg.

att riksdagen må för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

[101.]

91:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102) hemställer utskottet,

Luftvärns-
materiel m. m.
för kustfäst-
ningarna.

att riksdagen må för anskaffning av *luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 135,000 kronor.

[102.]

92:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) hemställer utskottet,

Nya kärnrör
m. m. i
marinens
artilleri-
pjäser.

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till isättande av *nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

[103.]

93:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104) hemställer utskottet,

Modern
artilleri-
ammunition
för kustfäst-
ningarna.

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *modern artilleriammunition för kustfästningarna* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

[104.]

94:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105) hemställer utskottet,

Eldlednings-
materiel för
nya sjöfronts-
batterier.

[105.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Minmateriel för marinen. 95:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) hemställer skottet,
[106.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till anskaffning av *minmateriel för marinen* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m. 96:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107) hemställer utskottet,
[107.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Motmedel mot undervattensbåtar. 97:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108) hemställer utskottet,
[108.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Radiopejlstationer. 98:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109) hemställer utskottet,
[109.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *radiopejlstationer* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 19,000 kronor.

Gasskyddsmateriel för flottan. 99:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110) hemställer utskottet,
[110.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *gasskyddsmateriel för flottan* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Gasskyddsmateriel för kustfästningarna. 100:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 111) hemställer utskottet,
[111.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *gasskyddsmateriel för kustfästningarna* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

- 101:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112) hemställer utskottet, att riksdagen må till försök med teknisk materiel för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor. Försök med teknisk materiel. [112.]
- 102:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av medel för anskaffning av luftvärnsstrålkastare för Vaxholms fästning (punkt 113) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla. Luftvärnsstrålkastare för Vaxholms fästning. [113.]
- 103:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114) hemställer utskottet, att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till åtgärder för industriens krigsorganisation för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor. Åtgärder för industriens krigsorganisation. [114.]
- 104:o) I fråga om Kungl. Maj:ts framställning angående medel till ökning av skottvidden för vissa kanoner inom Älvsborgs fästning har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom erinra. Ökning av skottvidden för vissa kanoner inom Älvsborgs fästning. [115.]

I. Sjökartverket.

- 105:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116) hemställer utskottet, att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande». [116.]
- 106:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117) hemställer utskottet, att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av bidrag till internationella hydrografiska byrån för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor. Internationella hydrografiska byrån. [117.]

J. Diverse.

107:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118) hemställer utskottet, att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 1,480 kronor, med 980 kronor till 500 kronor.

Ersättning för rustning och rotering.
[118.]

108:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret (punkt 119) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret.
[119.]

IV. FLYGVAPNET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

109:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader, m. m. (punkt 120) ävensom en av herr B. Holmgren inom andra kammaren väckt motion (nr 59) om anslag till felräkningspenningar för redogöraren vid 2. flygkåren kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.
[120.]

B. De värnpliktigas avlöning m. m.

110:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 122) att öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 137,000 kronor, med 2,800 kronor till 139,800 kronor.

De värnpliktigas avlöning och färder m. m.
[122.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 230—232 av åberopade statsrådsprotokollet.

I överensstämmelse med den för 1925 års riksdag framlagda planen erhöll flygvapnets organisation under budgetåret 1926/1927 en omfattning ungefär motsvarande 60 % av organisationens storlek efter fullbordad uppsättning av vapnet. Sedermera har emellertid avvikelse från nyssnämnda plan skett i så måtto, att organisationen under budgetåret 1927/1928 bibehållits i huvudsak oförändrad, samt att utökningen av densamma under budgetåren 1928/1929, 1929/1930 och 1930/1931 i stort sett begränsats till att stanna vid respektive omkring 70 %, 80 % och 90 % av den omfattning, vapnet efter fullbordad uppsättning avses att erhålla.

I fråga om flygvapnets fortsatta uppsättande har departementschefen förordnat, att utökningen av organisationen under budgetåret 1931/1932 bibehålles vid i huvudsak samma procenttal som för innevarande budgetår, eller 90 % av den omfattning, vapnet efter fullbordad uppsättning avsetts att erhålla.

Den för nästkommande budgetår föreslagna anslagsförhöjningen är beroende på en ökning av antalet tjänstgöringsdagar.

I fråga om den utsträckning, i vilken flygvapnets organisation bör genomföras under budgetåret 1931/1932, ansluter sig utskottet till vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit och anser alltså, att beräkningarna för nämnda budgetår böra grundas på en uppsättning till omkring 90 procent av den omfattning, vapnet efter genomförd organisation avsetts att erhålla.

Den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen giver icke utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 137,000 kronor, med 2,800 kronor till 139,800 kronor.

C. Expenser m. m.

111:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123) får utskottet, med hänsyn till att medelsanvisningen under ifrågavarande anslag visat sig otillräcklig, hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 20,000 kronor, med 2,000 kronor till 22,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser m. m.

[123.]

112:o) Under erinran om att jämnung av huvudtitelns slutsumma plägar ske med anlåtande av flygvapnets anslag till tryckningskostnader, får utskottet på grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124) hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till tryckningskostnader, nu 10,062 kronor, med 6,960 kronor till 17,022 kronor;

dock att i anslagets belopp må göras den ändring, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Tryckningskostnader.

[124.]

D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

113:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 125) att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering, nu 271,600 kronor, med 41,100 kronor till 230,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 235—240 av åberopade statsrådsprotokollet.

Ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 271,600 kronor enligt följande fördelning:

Titel I. Mathållning	kronor 265,680: —
Titel II. Furagering.....	» 5,920: —
	<hr/>
	Summa kronor 271,600: —

Mathållning och furagering.

[125.]

Med utgångspunkt från 245,000 tjänstgöringsdagar i land och 4,000 tjänstgöringsdagar ombord och en portionskostnad av respektive 90 öre och 1 krona 30 öre för man och dag har anslagstiteln för mathållning för budgetåret 1931/1932 upptagits med $(245,000 \times 0.90 + 4,000 \times 1.30 =)$ 225,700 kronor.

Under titeln furagering har medelsbehovet beräknats efter 4,745 underhållsdagar och en kostnad av 1 krona 2 öre för underhållsdag. I enlighet härmed har ifrågavarande anslagspost upptagits med $(4,745 \times 1.02 =)$ 4,839 kronor 90 öre.

Anslaget till mathållning och furagering har sålunda för budgetåret 1931/1932 upptagits med $(225,700 + 4,839.90 =)$ 230,539 kronor 90 öre eller, i avrundat tal, 230,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning och furagering, nu 271,600 kronor, med 41,100 kronor till 230,500 kronor.

Beklädnads-
och munderings-
utrustning samt
kasern- och
förplägnads-
utredning.

114:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 126) att öka ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 207,900 kronor, med 2,100 kronor till 210,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 240 och 241 av åberopade statsrådsprotokollet.

[126.]

Anslaget har för budgetåret 1931/1932 beräknats efter enahanda grunder som för innevarande budgetår. Den föreslagna ökningen är beroende på större personaltillgång.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 207,900 kronor, med 2,100 kronor till 210,000 kronor.

Anskaffning
av beklädnads-
och munderings-
utrustning.

115:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 127) att för anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

[127.]

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning bevilja ett anslag av 510,000 kronor samt att därav för nyssnämnda budgetår såsom extra reserva-

tionsanslag anvisa 170,000 kronor. Denna framställning föranledde emellertid icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Flygstyrelsen har nu ånyo gjort framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål samt därvid anfört följande.

Vid flygvapnets uppsättning hade vapnet jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1926 bland annat erhållit viss munderingsutrustning, bestående av från armén visst antal närmare angivna persedlar jämte 20,000 meter kläde m/10 och från marinen beklädnad för 400 man.

De från armén överlämnade munderingspersedlarna hade varit av sådana storleksnummer, att avsevärda förändringsarbeten måst å dem utföras, för att de skulle bliva användbara för fredsbruk. De hade dessutom utgjorts av äldre årgångar och av blandade modeller, vadan munderingskostnaderna än ytterligare ökats och persedlarna varit mindre lämpade till helgdagsutrustning.

Med påvisade utgångsläge och förevarande förhållanden hade det ordinarie munderingsanslaget varit otillräckligt för erforderlig komplettering och nyanskaffning, och hade flygstyrelsen funnit, att en extra medelstulldelning vore erforderlig för fyllande av vapnets behov av munderingsutrustning.

Visserligen hyste styrelsen alltjämt den uppfattningen, att nödiga medel för anskaffning av fullständig mobiliseringsutrustning borde ställas till förfogande, men då det förflidit år framställda kravet därå icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, hade styrelsen icke för närvarande funnit sig vilja ånyo framföra förslaget. Emellertid torde det i alla händelser vara erforderligt att så öka fredsutrustningen, att manskapet vid flygvapnet kunde tillgodoses härmed i samma utsträckning och på liknande sätt som vid armén och marinen. Även om en sålunda begränsad anskaffning icke tillgodosåge mobiliseringsbehovet, så vore den likväl ägnad att underlätta en framtida komplettering av materielstocken till fulla förråd.

Sedan genom generalorder F. 50/1930 modeller faststälts till flygvapnets uniform m/30, hade flygstyrelsen genom anlitande av arméns och marinens centrala beklädnadsverkstäder anskaffat 1,550 omgångar munderingsutrustning av m/30, bestående av vapenrock, byxor, kavaj, flygtjänst- och skärmmössa. Ifrågavarande anskaffning hade betingat en kostnad av i runt tal 100,000 kronor, och hade härför tagits i anspråk såväl kårernas som flygstyrelsens tillgängliga medel å munderingsanslaget. I besparingssyfte hade för hela tillverkningen använts det från armén överlämnade klädet m/10, som för ändamålet omfärgats till blå färg. Den gjorda anskaffningen vore emellertid icke tillräcklig för tillgodoseende av fredsbehovet, och medel saknades för ytterligare nyanskaffning. För fyllande av sagda behov erfordrades ännu en uppsättning om 1,500 omgångar munderingsutrustning, bestående av vapenrock, byxor, kavaj, flygtjänst- och skärmmössa. Kostnaden härför belöpte sig, under förutsättning att fortfarande omfärgat kläde m/10 komme till användning, till 90,000 kronor. Därest sagda belopp ställdes till vapnets förfogande, skulle den övriga nyanskaffningen av i fredsutrustningen ingående persedlar kunna nödtorftigt bestridas av utgående ordinarie anslag.

I anslutning till det anförda hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

Av vad flygstyrelsen sålunda anfört, har synts departementschefen framgå, att en extra medelsanvisning för anskaffning av beklädnads- och munderings-

utrustning vore oundgängligen erforderlig. Departementschefen har emellertid funnit anslaget för nästkommande budgetår kunna begränsas till 60,000 kronor, vilket belopp nu äskats av Kungl. Maj:t.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Flygövningar.
[129.]

[116:o] I förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t upptagit ordinarie reservationsanslaget till flygövningar med oförändrat belopp, 1,500,000 kronor (punkt 129).

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 244 av åberopade statsrådsprotokollet.

[Flygstyrelsen — som utgått ifrån att flygvapnets uppsättning under nästa budgetår skulle fullbordas och övningarna bedrivas i härav betingad vidgad omfattning — har hemställt om ökning av ifrågavarande anslag, nu 1,500,000 kronor, till 1,687,000 kronor.

I sammanhang härmed har flygstyrelsen i fråga om bestridandet av kostnader för anskaffning och underhåll av idrottsmateriel anfört följande.

Vid flygvapnet intoge idrottsövningar ett betydelsefullt rum å övningsprogrammet. Förutom de idrottsövningar, som, i likhet med vad förhållandet vore vid såväl armén som marinen, bedrevs av truppen, vore samtlig flygutbildad personal ålagd att för sin fysiska träning deltaga i de idrottsövningar, som vederbörande chefer anbefalle. Styrelsen ville därvid erinra om, att vapnet genom beslut av 1926 års riksdag tilldelats ridhästar i syfte att bereda tillfälle till den motion, som ridningen förlånade. Det ringa antalet hästar, som ställts till förfogande, vore emellertid ingalunda tillräckligt att tillgodose kravet på personalens fysiska träning. Härför krävdes även bedrivande av idrottsövningar av annan art. För detta ändamål erfordrades materiel av olika slag. De med anskaffningen och underhållet av denna materiel förbundna kostnaderna hade gäldats av förevarande anslag, vilket styrelsen för sin del icke ansett stå i strid med av Kungl. Maj:t fastställda stater för anslaget disposition. Emellertid hade från den kamerala revisionens sida erinringar framställts gentemot övningsmedlens användande för ifrågavarande ändamål. Flygstyrelsen hade härigenom velat bringa förhållandet till Kungl. Maj:ts kännedom med förmålan tillika, att styrelsen hade för avsikt att i sitt förslag till stat för nästkommande budgetårs anslag hemställa om sådan förändring av föreskriften, att ovisshet i nu förevarande hänseende uteslötes.

Departementschefen har icke funnit anledning till erinran mot att kostnader för anskaffning och underhåll av idrottsmateriel bestredes från förevarande anslag. Det syntes departementschefen emellertid böra tagas i övervägande, huruvida icke vid fastställandet av stat för anslaget visst maximi-belopp borde bestämmas för utgifter av här ifrågavarande art.

Därest, såsom av departementschefen föreslagits, flygvapnets nuvarande organisation under budgetåret 1931/1932 bibehålles oförändrad, har departementschefen funnit någon ökning av anslaget till flygövningar icke vara erforderlig, utan har anslaget för nämnda budgetår ansetts böra upptagas med samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller 1,500,000 kronor.

Utskottet har icke velat motsätta sig, att kostnader för anskaffning och underhåll av idrottsmateriel bestridas från förevarande anslag under budgetåret 1931/1932. Dock har utskottet i detta sammanhang funnit sig böra framhålla önskvärdheten av att en undersökning sker, huruvida icke kostnader av ifrågavarande slag för framtiden beträffande sjöförsvaret och flygvapnet böra bestridas från andra anslag än övningsanslagen.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet ej haft något att invända mot den föreslagna anslagsberäkningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga ordinarie reservationsanslaget till flygövningar med oförändrat belopp, 1,500,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

117:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 130) hemställer utskottet,

*Sjuk- och
veterinärvård.*

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till sjuk- och veterinärvård, nu 22,900 kronor, med 100 kronor till 23,000 kronor.]

[130.]

F. Vapen och ammunition.

118:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, hemställa,

Flygbomber.

[132.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *flygbomber* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

119:o) Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingar, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133) hemställa,

*Försök med
tunga flyg-
plankul-
sprutor.*

att riksdagen må för *försök med tunga flygplankulsprutor* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 22,500 kronor.

[133.]

G. Byggnader, flygmateriel m. m.

Förbättring av vissa skjutbanor.
[135.] 120:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) hemställer utskottet, att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *förbättring av vissa skjutbanor* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

Uppvärmningsanläggning inom kanslihuset i 1. flygkårens etablissemang i Västerås.
[136.] 121:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning (punkt 136) om anvisande av medel för installerande av uppvärmningsanläggning inom kanslihuset i 1. flygkårens etablissemang i Västerås för budgetåret 1931/1932 har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här erinra.

Eldsläckningsmateriel.
[137.] 122:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137) hemställer utskottet, att riksdagen må för anskaffning av *eldsläckningsmateriel* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

Uppmuddringsarbeten m. m. vid sjöflygstationen i Karlskrona.
[138.] 123:o) I fråga om Kungl. Maj:ts framställning (punkt 138) om anvisande av medel för utförande av vissa uppmuddringsarbeten m. m. vid sjöflygstationen i Karlskrona för budgetåret 1931/1932 har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här erinra.

Flygmateriel.
[139.] 124:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel (punkt 139) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

Fallskärmar.
[141.] 125:o) I fråga om Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av medel för anskaffning av fallskärmar (punkt 141) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

Förlag av materialier för flygplantillverkning.
[142.] 126:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142) hemställer utskottet, att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *förlag av materialier för flygplantillverkning* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

127:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av medel till anskaffning av markradiostationer (punkt 143) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat härigenom

Markradio-
stationer.
[143.]

erinra.

128:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 144) att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,200,000 kronor.

Engångs-
kostnader för
anskaffning
av flyg-
materiel m. m.
[144.]

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 68) av herr *E. Trygger m. fl.* och den andra inom andra kammaren (nr 96) av herr *A. Lindman m. fl.* har vidare hemställts, att riksdagen måtte till bestridande av engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1931/1932 anvisa 3,100,000 kronor.

Motioner.

Beträffande ifrågavarande framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

129:o) På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 145) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Flyg-
industriens
krigs-
organisation.
[145.]

130:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *försök för utprovande av ny materiel* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Försök för
utprovande av
ny materiel.
[146.]

131:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147) rörande anskaffning av en personbuss för 2. flygkåren å Hågernäs kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Personbuss
för 2. flyg-
kåren å
Hågernäs.
[147.]

anmäla.

H. Diverse.

132:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet (punkt 148) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg
åt befattnings-
havare vid
flygvapnet.
[148.]

anmäla.

V. GEMENSAMMA ANSLAG.

Försvars-
väsendets
lönenämnd.

[150.]

133:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 13,000 kronor.

Tillfällig löne-
förbättring
för viss per-
sonal inom
den civila
statsförvalt-
ningen.

[151.]

134:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 151) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att till riksdagen avlätas angående tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, tillvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor.

Beträffande ifrågavarande framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

Provisoriskt
dyrortstillägg
åt vissa be-
fattnings-
havare i sta-
tens tjänst.

[152.]

135:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 152) att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst tillvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1931/1932 beräkna ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

I fråga om denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

Rikskommis-
sionen för
ekonomisk
försvars-
beredskap.

[153.]

136:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153) och under hänvisning till sid. 261—264 i statsrådsprotokollet hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprokollet över försvarsärenden den 3 januari 1931 fogat förslag till stat för rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap, att gälla under budgetåret 1931/1932,

b) för *rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 78,000 kronor.

Militärmete-
orologisk
informations-
tjänst.

[154.]

137:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 154) att till bestri-
dande av kostnader för militärmeteorologisk informationstjänst för budget-
året 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 17,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 264—268 av återopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten för innevarande budgetår är anvisat ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor till bestridande av telegramkostnader för den militärmeteorologiska informationstjänsten.

Styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt har hemställt, att jämväl för budgetåret 1931/1932 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett belopp av 10,000 kronor.

Styrelsen har därutöver gjort framställning om anvisande av medel för avlöande av en särskild föreståndare för anstaltens militäravdelning samt till bestridande av avdelningens expenskostnader. De härför erforderliga kostnaderna hava uppskattats till 7,000 kronor..

Departementschefen, som ansett sig böra tillstyrka de av styrelsen gjorda framställningarna, har beräknat anslagsbeloppet för nästkommande budgetår till 17,000 kronor, vilket belopp nu äskats av Kungl. Maj:t.

Utskottet har icke haft något att erinra mot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget rörande organisationen av ifrågavarande militäravdelning.

Jämväl de gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet ansett sig böra lämna utan erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till bestridande av kostnader för *militärmeteorologisk informationstjänst* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 17,000 kronor.

138:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 155) att dels i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter, förslagsanslag», dels ock under detta anslag anvisa ett belopp av 83,000 kronor.

I en till 1930 års riksdag avlåten, den 21 februari 1930 dagtecknad proposition (nr 135) framställde Kungl. Maj:t förslag angående guldandet av staten åliggande kommunala och andra utskylder för vissa försvarsväsendets fastigheter. Förslaget innebar, bland annat, att de skatteutgifter, som belöpte å försvarsväsendets såsom tjänstebostäder upplåtna fastigheter, skulle för budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 bestridas av de anslag, till vilka inkomsterna av dessa fastigheter inflyta, d. v. s. respektive försvarsgrenars ordinarie avlöningsanslag. Såsom framgår av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet, yttrade emellertid föredragande departementschefen i anslutning till den ståndpunkt, som i ärendet intagits av statskontoret och riksräkenskapsverket, att i samband med uppgörandet av förslag till riksstat för budgetåret 1931/1932 borde tagas under övervägande, huruvida icke för bestridande av ifrågavarande skatteutgifter skulle för framtiden under fjärde huvudtiteln uppföras ett särskilt, för de tre försvarsgrenarna gemensamt skatteanslag av förslagsanslags natur.

Kungl. Maj:ts proposition bifölls av riksdagen.

Utskottets
yttrande.

Kommunal-
utskylder för
försvarsvä-
sendets till
tjänste-
bostäder
upplåtna
fastigheter.

[155.]

Arméförvaltningen har nu föreslagit, att för bestridande av staten åliggande kommunalutskylder för lantförsvarets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter måtte anvisas ett särskilt anslag. Departementschefen är emellertid av den uppfattningen, att ett för de tre försvarsgrenarna gemensamt anslag borde för ändamålet uppföras i riksstaten, vilket dock enligt departementschefens mening icke hindrade, att de olika försvarsgrenarnas utgifter redovisades å särskilda titlar under riksstatsanslaget. Det nya anslaget syntes departementschefen böra erhålla förslagsanslags natur och upptagas såsom ordinarie anslag. Enligt till departementschefen lämnade uppgifter beräknades medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 för de utskylder, varom här vore fråga, belöpa sig till 61,000 kronor å lantförsvarets, 20,000 kronor å sjöförsvarets samt 2,000 kronor å flygvapnets fastigheter, eller sammanlagt till 83,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtta fastigheter, förslagsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 83,000 kronor.

VI. ÖVRIGA ORDINARIE ANSLAG.

*Övriga
ordinarie
anslag.*

139:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under fjärde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 10 mars 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, J. L. Widell, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *E. J. G. Rosén, E. A. Lundell, C. I. Asplund, J. G. Walles, C. G. V. Hammarskjöld, I. Hj. E. Pauli, J. Sandén* och *Alexander Nilsson*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *G. Strindlund, P. M. Olsson* i Blädinge, *B. F:son Holmgren, E. G. Eriksson* i Stockholm, *A. Danielsson, C. A. Anderson* i Storegården, *K. S. V. Ward, J. Jönsson* i Revinge och *C. J. Högström*.

Reservationer:

vid punkt 7 (avskedsersättning åt övertalig personal vid armén) av herrar *Nilsson* i Malmö, *Pauli, Sandén, Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Ward* och *Högström*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må

a) med anledning av herr Anderssons i Stockholm förenämnda motion (II: 254) besluta, att giltighetstiden för kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) skall, vad beträffar marinens personal, utsträckas till den 30 juni 1932;

b) — — — — —

vid punkt 20:o (frivilliga skytteväsendets befrämjande) av herrar *Nilsson* i Malmö, *Asplund, Walles, Pauli, Sandén, Anderson* i Råstock, *Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Ward* och *Högström*, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under erinran om att anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande icke upptagits i 1925 års proposition rörande försvarsfrågan, har utskottet ansett sig icke böra tillstyrka, att medel anvisas av riksdagen för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932. Ej heller finner utskottet skäl föreligga att godkänna Kungl. Maj:ts förslag om försäljning till skytteföreningarna av skarp ammunition.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande dyrtidstillägg åt viss hos skytteförbundens överstyrelse anställd personal finner sig utskottet däremot böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) avslå Kungl. Maj:ts förslag om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1931/1932;

b) avslå Kungl. Maj:ts förslag om försäljning till de frivilliga skytteföreningarna av skarpa patroner m/94;

c) — — — — —»

vid *punkt 33:o*) (truppförbandens övningar).

Samma reservanter som de vid *punkt 20:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke ansett skäl föreligga att tillstyrka anvisande av högre belopp än 1,675,000 kronor. I detta belopp bör då jämväl anses ingå medel till övningar med frivilliga automobilkåren. Fördelningen av anslagsbeloppet jämte förefintliga reservationer synes böra verkställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,775,000 kronor, med 100,000 kronor till 1,675,000 kronor.»

vid *punkt 41:o*) (försök med infanterikanoner) av herr *Törnkvist* i Karlskrona, vilken ansett, att utskottet bort hemställa om avslag å Kungl. Maj:ts förslag.

vid *punkt 64:o*) (avskedsetsättning åt viss personal vid marinen).

Samma reservanter som de vid *punkt 7:o*) antecknade hava ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *avskedsetsättning åt övertaliga månadslönare m. fl. vid marinen* för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag av 55,000 kronor.

vid *punkt 73:o*) (kustartilleriets krigsberedskap och övningar).

Samma reservanter som de vid *punkt 20:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under erinran om att förevarande anslag i kostnadsberäkningarna till den nya marinorganisationen upptagits till ett belopp av 350,000 kronor, har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka anvisande av högre belopp än 425,000 kronor jämte den på nästkommande budgetår belöpande kostnaden för anordnandet av en kurs för reservofficerare vid kustartilleriets skjutskola, 7,300 kronor, eller tillhopa 432,300 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 513,800 kronor, med 81,500 kronor till 432,300 kronor.»

vid *punkt 82:o*) (torpedinskjutningsstation i Stockholms skärgård).

1) *Samma reservanter* som de vid *punkt 20:o*) antecknade hava ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit tillräckliga skäl vara anförda för att kunna nu tillstyrka anordnandet av ifrågavarande torpedinskjutningsstation.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.»

2) av herr *Strindlund*.

vid *punkt 83:o* (orgelverket vid Amiralitetskyrkan i Karlskrona).

1) av herrar *Bergqvist*, *Nilsson* i Bonarp, *Olsson* i Blädinge och *Holmgren*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen;

2) av herr *Törnkvist* i Karlskrona.

Verkliga utgifter.

IV. Fjärde huvudtiteln. Försvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
1. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i>	271,700	
3	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i departementet, <i>förslagsanslag</i>		* 35,000
Säger för departementet		295,700	35,000
2. Lantförsvaret.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	532,668	
2	Arméförvaltningens verksamhet		32,900
3	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	*25,000,000	
4	Avlöning till personal å övergångsstat vid armén, <i>förslagsanslag</i>	5,800,000	
5	Avskedsersättning åt övertalig personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>		150,000
6	Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450	
7	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	104,000	
8	Avskedspremier m. m., <i>förslagsanslag</i>	115,000	
9	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	681,000	
10	Reservstat för furirer vid Gotlands trupper, <i>förslagsanslag</i>		30,000
11	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	790,000	
12	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	210,000	
13	Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande, <i>förslagsanslag</i>	80,000	
14	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
15	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	16,000	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		33,550,118	212,900

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.			
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i>	2,758,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	1,000,000	
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning		3,833,000	
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	929,000	
2	Granatkastarkurs vid infanteriskjutskolan, <i>reservationsanslag</i>		13,000
3	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
4	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	25,750	
5	Befrämjande av den andliga vården vid armén, <i>reservationsanslag</i>	50,000	
6	Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservationsanslag</i>		470,000
7	Skrivmaterialier och expenser, <i>reservationsanslag</i>	555,000	
8	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	235,000	
9	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
10	Generalstabens översiktskarta över Sverige, <i>reservationsanslag</i>		7,200
11	Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet, <i>reservationsanslag</i>		10,000
12	Verket »Sveriges krig åren 1611—1632», <i>reservationsanslag</i>		19,000
13	Krigskollegii historia, <i>reservationsanslag</i>		9,460
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		1,824,750	528,660
D. Förplägnad, intendenturmateriel, reparationer, övningar m. m.			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	6,587,000	
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	4,076,000	
3	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,266,000	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, <i>förslagsanslag</i>	3,150,000	
5	Reparationer, <i>reservationsanslag</i>	422,000	
6	Furagering, <i>förslagsanslag</i>	2,318,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	612,000	
8	Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel, <i>reservationsanslag</i>		34,000
9	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	1,730,000	
10	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	700,000	
11	Luftförvarsövningar, <i>reservationsanslag</i>		36,000
	Säger för förplägnad, intendenturmateriel, reparation, övningar m. m.	20,861,000	70,000
E. Sjukvård m. m.			
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i>	542,000	
2	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>		20,000
3	Engångskostnader för anskaffning av sjuk- och veterinärvårdsmateriel, <i>reservationsanslag</i>		60,000
	Säger för sjukvård m. m.	542,000	80,000
F. Vapen och ammunition.			
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 4,514,800	
2	Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i>		* 1,918,800
3	Underhåll av och försök med stridsvagnar, <i>reservationsanslag</i>		50,000
4	Försök med infanterikanoner, <i>reservationsanslag</i>		80,000
5	Försök med viss artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i> ..		80,000
	Säger för vapen och ammunition	4,514,800	2,128,800
G. Byggnader och ingenjörmateriel.			
1	Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	* 2,694,300	
2	Ordnande av förläggningen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>		* 140,000
3	Flyttning av vissa byggnader, <i>reservationsanslag</i>		18,000
4	Skyddsanordningar vid Livregementets husarers och Göta trängkärs skolskjutningsbana, <i>reservationsanslag</i>		23,000
5	Förrådsbyggnader för granatkastarammunition och handgranater, <i>reservationsanslag</i>		34,000
6	Ång- och värmecentral m. m. vid Bodens artilleriregemente, <i>reservationsanslag</i>		* 110,000
7	Centraluppvärmning i vissa bostadsbyggnader i Boden, <i>reservationsanslag</i>		* 40,000

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Centralvärmeledning i vissa byggnader, tillhörande Norrlands trängkärs kasernetablissemang, m. m., <i>reservationsanslag</i>		55,000
9	Elektrifiering av vissa befästningar i Boden, <i>reservationsanslag</i>		63,000
10	Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>	172,000	
11	Försök med ny ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>		75,000
12	Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>		122,000
13	Arméns brevduveväsende, <i>reservationsanslag</i>		6,000
14	Fortifikationsdepartementets åtgärder för industriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i>		21,000
15	Utvidgning av Skillingaryds skjutfält, <i>reservationsanslag</i>		* 100,000
16	Utvidgning av Bohusläns regementes övningsfält		21,100
Säger för byggnader och ingenjörmateriel		2,866,300	828,100
H. Diverse.			
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	290,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	400,000	
3	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>	160,000	
4	Viss ersättning till staden Lund		** 47,000
5	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret, <i>förslagsanslag</i>		* 3,700,000
Säger för diverse		850,000	3,747,000
Säger för lantförsvaret		68,841,968	7,595,460
3. Sjöförsvaret.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	253,200	
2	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., <i>förslagsanslag</i>	* 11,500,000	
3	Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, <i>förslagsanslag</i>	1,900,000	
4	Avskedsersättning åt övertaliga månadslönare m. fl. vid marinen, <i>förslagsanslag</i>		35,000
5	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	90,000	
6	Marinens reservstat, <i>förslagsanslag</i>	58,000	
7	Marinens reservpersonal, <i>förslagsanslag</i>	80,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

** Beloppet redan beviljat av riksdagen.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
9	Flyttningsersättning, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
10	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	12,000	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		14,043,200	35,000
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.			
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i>	493,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	140,000	
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning		648,000	
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., <i>reservationsanslag</i>	30,000	
2	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	
3	Understöd åt föreningar, <i>reservationsanslag</i>	24,450	
4	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	340,000	
5	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	75,000	
6	Biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen, <i>reservationsanslag</i>	5,500	
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		474,950	
D. Förplägnad, beklädnad m. m.			
1	Förplägnad, <i>förslagsanslag</i>	2,280,000	
2	Beklädnad, <i>reservationsanslag</i>	1,109,000	
3	Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., <i>reservationsanslag</i>	156,900	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>förslagsanslag</i>	800,000	
Säger för förplägnad, beklädnad m. m.		4,345,900	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
E. Övningar.			
1	Flottans krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	4,510,000	
2	Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt, <i>reservationsanslag</i>		45,000
3	Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	506,500	
4	Krigsövningar vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
	Säger för övningar	5,036,500	45,000
F. Sjukvård.			
1	Sjukvård för marinen, <i>reservationsanslag</i>	188,800	
G. Flytande materiel och byggnader.			
1	Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 5,900,000	
2	Flottans ersättningsbyggnad, <i>reservationsanslag</i>		9,198,000
3	Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 300,000	
4	Kustartilleriets materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	* 600,000	
5	Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	24,000	
6	Förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel, <i>reservationsanslag</i>		200,000
7	Utökning av elektriska verkstaden vid flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		53,150
8	Torpedinskjutningsstation i Stockholms skärgård, <i>reservationsanslag</i>		105,000
9	Vissa tillbyggnads- och ändringsarbeten för skeppsgossekårens i Marstrand förläggning i Karlstens fästning, <i>reservationsanslag</i>		** 179,000
10	Koncentrering av verkstadsdriften inom Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		** 75,000
11	Centraluppvärmning i vissa fort inom Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		29,300
	Säger för flytande materiel och byggnader	6,824,000	9,839,450
H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.			
1	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i>	50,000	
2	Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg, <i>reservationsanslag</i>		80,000

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp. varom utlåtande främdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Luftvärnsmateriel m. m. för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		135,000
4	Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser, <i>reservationsanslag</i>		30,000
5	Modern artilleriammunition för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		60,000
6	Eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier, <i>reservationsanslag</i>		20,000
7	Minmateriel för marinen, <i>reservationsanslag</i>		75,000
8	Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m., <i>reservationsanslag</i>		25,000
9	Motmedel mot undervattensbåtar, <i>reservationsanslag</i>		75,000
10	Radiopejlstationer, <i>reservationsanslag</i>		19,000
11	Gasskyddsmateriel för flottan, <i>reservationsanslag</i>		50,000
12	Gasskyddsmateriel för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		60,000
13	Försök med teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i>		75,000
14	Luftvärnsstrålkastare för Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		* 70,000
15	Åtgärder för industriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i>		25,000
Säger för artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel		50,000	799,000
I. Sjökarteverket.			
1	Avlöning till sjökarteverkets personal, <i>förslagsanslag</i>	182,050	
2	Omkostnader för sjömättningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	340,400	
3	Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	15,000	
4	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», <i>reservationsanslag</i>		38,000
5	Internationella hydrografiska byrån, <i>förslagsanslag</i>		8,500
Säger för sjökarteverket		537,450	46,500
J. Diverse.			
1	Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., <i>reservationsanslag</i>	15,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	70,000	
3	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	500	
4	Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>	150,000	
5	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret, <i>förslagsanslag</i>		* 1,500,000
Säger för diverse		235,500	1,500,000
Säger för sjöförsvaret		32,384,300	12,264,950

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4. Flygvapnet.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	* 1,254,000	
2	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	6,000	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		1,260,000	
B. De värnpliktigas avlöning m. m.			
1	De värnpliktigas avlöning och färder m. m., <i>förslagsanslag</i>	139,800	
C. Expenser m. m.			
1	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	22,000	
2	Tryckningskostnader, <i>reservationsanslag</i>	17,022	
Säger för expenser m. m.		39,022	
D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.			
1	Mathållning och furagering, <i>förslagsanslag</i>	230,500	
2	Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, <i>reservationsanslag</i>	210,000	
3	Anskaffning av beklädnads- och munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>		60,000
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>förslagsanslag</i>	180,000	
5	Flygövningar, <i>reservationsanslag</i>	1,500,000	
Säger för förplägnad, intendenturmateriel och övningar		2,120,500	60,000
E. Sjukvård m. m.			
1	Sjuk- och veterinärvård, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
F. Vapen och ammunition.			
1	Vapen och ammunition, <i>reservationsanslag</i>	108,000	
2	Flygbomber, <i>reservationsanslag</i>		70,000
3	Försök med tunga flygplankulsprutor, <i>reservationsanslag</i>		22,500
Säger för vapen och ammunition		108,000	92,500

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
G. Byggnader, flygmateriel m. m.		
1	Byggnader, flygfält m. m., <i>reservationsanslag</i>	210,000
2	Förbättring av vissa skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	12,000
3	Uppvärmningsanläggning inom kanslihuset i l. flyg- kårens etablissemang i Västerås, <i>reservationsanslag</i>	* 25,000
4	Eldsläckningsmateriel, <i>reservationsanslag</i>	8,000
5	Vissa uppmuddringsarbeten m. m. vid sjöflygstationen i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	* 30,000
6	Flygmateriel, <i>reservationsanslag</i>	** 2,376,000
7	Materielprovning, <i>reservationsanslag</i>	30,000
8	Fallskärmar, <i>reservationsanslag</i>	** 148,500
9	Förlag av materialier för flygplantillverkning, <i>reserva- tionsanslag</i>	30,000
10	Markradiostationer, <i>reservationsanslag</i>	* 30,000
11	Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	** 2,200,000
12	Flygindustriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i>	25,000
13	Försök för utprovande av ny materiel, <i>reservationsan- slag</i>	25,000
14	Personbuss för 2. flygkåren å Hågernäs, <i>reservations- anslag</i>	** 26,000
	Säger för byggnader, flygmateriel m. m.	2,616,000
		2,559,500
H. Diverse.		
1	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	31,000
2	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet, <i>förslagsanslag</i>	** 110,000
	Säger för diverse	31,000
		110,000
	Säger för flygvapnet	6,337,322
		2,822,000
5. Gemensamma anslag.		
1	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i>	140,000
2	Försvarsväsendets lönenämnd	13,000
3	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	** 8,000
4	Provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>	** 250,000
5	Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap	78,000
6	Militärmeteorologisk informationstjänst, <i>förslagsanslag</i> ..	17,000
7	Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänste- hostäder upplåtna fastigheter, <i>förslagsanslag</i>	83,000
	Säger för gemensamma anslag	223,000
		366,000
	Summa	108,082,290
		23,083,410

* Beloppet redan beviljat av riksdagen.

** Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.